

EESTI POLITSEILEHT

Administratiiv-õigusline aegkiri.

Nr. 14/15 (70/71).

7. aprillil 1923 a.

III. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Mk. 800.—
poole aastas 400.—
weerand aastas 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 5-15.

Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek.	Mk. 3000.—	1/4 lehek.	Mk. 800.—
1/2 "	" 1500.—	1/8 "	" 400.—
1/3 "	" 1000.—	1/16 "	" 200.—
	1/32 lehek.	Mk. 100.—	

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 10 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Sisu: 1) N. Mölder, Postijaamade korraldamisest. 2) E. Maddison, Petitiiooni õigus. 3) N. Wallner, Riikliste ja kangemõjuliste ainete müügi korraldus Eestis. 4) R. Rogermann, Inglise politsei arenemislõuht. 5) J. Kaim, Trüüfiteadus. 6) R. Miffeldt, Õigusteaduselt. 7) Amelik osa. 8) Küsimused ja kohtumised. 9) S. Salaw, Seksuaalsetest teguritest kriminaalõiguses. 10) Kuulutused.

Postijaamade korraldamisest.

Administratiiv asjade peawalitsuse juhataja abi A. Mölder.

Suuremate riikliste ülesannete hulka peab arvama teede ja korrapäralise liikumise korraldamist ja võimaldamist. Riiklaste teede seisukord, kui ka liikumise korraldamine ei ole Eestis italgil heas korras olnud, võrreldes Shtu-Euroopaga, kus tihe raudteede võrk ja heas seisukorras olevad maanteed. Meie raudteede võrk on itiga haru, et võimaldada liikumist kõigis rahvarikastes kohtades. Nendes kohtades, kus raudteega ühendust ei ole, tuleks ühenduse pidamiseks asutada hobuse posti jaamad.

Nende järele on tarwidust tuntud wanal ajal, kus neid on teatud otstarbeks asutatud, kuid praegune tiire arenemise aeg on terawalt postijaamade arendamise küsimuse esile kutsunud. On ka postijaamade loomiseks käesolew aeg kõige kohasem, milleks annab võimalusi maareform.

Nagu endise Eestimaa riiklikonnan ar-

hiivis olewatest kirjadest selgub, on esimesi postijaame Baltimaail asutatud Rootsi walituse ajal.

Rootsi kuningas Gustaw Adolffil päiwil 1629 aastal on Eestimaa riiklikonnan kaasabil ehitatud esimesed postijaamad sõjateedel, mis wiisid Tallinnast Pärnusse, Tartusse ja Narwa. Jaamad olid asutatud kuningliku posti wendamiseks. Igas jaamas pidi illewal peetama 4 hobust, millede illewalpidamise kulud olid riiklikonnan peale pandud maauksusi (Vandrolle) aluseks wõttes. Nagu tähendatud, olid jaamad

SHOKOLAADI JA KOMPWEKITEHAS

K. DETERT & KO

Tallinn, S. Batareit. 12. Kõne nr. 22-43

Kõige peenemaltselisemad shokol. ja Monpansje „Kodumaa“.

asutatud ainult postivedamiseks, nõnda et elanikkudel oli keelatud postihobuseid tarvitada, välja arvatud isikud, kes sõitsid kuninga käsul ja kes olid varustatud selleaegsete kuberneride poolt välja antud passidega. See korraldus oli maksma pandud varsti pärast postijaamade asutamist, nimelt 1630 aastal. Nõnda siis täitsid postijaamad esialgu ainult riiklisi ülesandeid.

5. märtsil 1631 aastal pandi seadusega postijaamade pidamine rüütlimõisate peale, kusjuures postijaamade järelvaatus oli tehtud nende rüütlimõisade omanikkude kohuseks, kelle maa alal postijaam asus, kuna ülem korraldus ja järelvaatus oli pandud kohtuniku (Safenrichter) peale.

Niisuguse korralduse tagajärjed olid, et postijaamade pidamine hakkas lonkama ja varsti lagunes loodud postijaamade võrk. 1636 aastal püüdis tolleaegne kuberner Scheiding postijaamade võrku uuesti korda seada, sellekohase nõudmisega rüütelkonna poole pöörates, kuid mitmane puikkas vastu, seletades, et postijaamad olid asutatud sõjaliseks otstarbeks (posti wedu); et aga sõja-aeg ja olud möödas, sellepärast ei olemat ka postijaamad mingisugust tähendust. Tagajärg oli see, mitmeaastase waidlemise peale vaatamata, et postijaamade võrku ei saadud Rootsi walitfufe ajal enam korda seada, nagu oletada võib, kaotati postijaamade võrk hoopis ära. Pärast aastakümneid 1713 aastal nüüd juba Wene walitfufe ajal tõuseb postijaamade küsimus uuesti elule. Sel aastal tehakse rüütelkonnale kohuseks Narwa—Tartu sõjateele 4 postijaama asutada ja neid ülewal pidada. Ülespidamise kulud said pandud maakondade peale, nõnda et Eesti kubermangu osas olid neid kohustatud ülewal pidama suwitkudel Harju ja Vääne, talwekudel Wiru ja Järwa maakonnad. Warsti pärast Nar-

wa—Tartu trakti loomist asutati Narwa—Tallinna ja Tallinna—Pärnu traktid. Aastal 1716 on rüütelkond otsustanud hobusepostijaamade tarbeks hobuseid ja tarwikite riiste ning sõiduabinõusid osta, kulusid maa kanda wõttes, nimelt 72 kop. adramaa (Safen) pealt. Selle korraldusega sai postihobuste hulk hästi suurendatud. Postijaamade pidamine oli mõisnikkude käes, kes jissjetulekud enesele said, kuid selle eest olid kohustatud hobuseid uuendama, sõiduriistafid ja muud tarwisminewaid abinõusid korras hoidma.

Hobuste ülewalpidamine, j. o. kaerte ja heinte muretfemine oli ikkagi rüütelkonna peal, kes seda naturaalkohustust maanomnikkude peale pani, maa suurst silmas pidades. Kroonu ja kiriku maad olid sellest kohustusest wabad.

Postijaamad täitsid, samuti kui Rootsi ajal, ainult riiklisi ülesandeid, kuna eratfikutel postihobuste tarvitamine keelatud oli. Ehk küll otjekoheseid andmeid selle kohta ei ole, misjuguftel tingimistel postihobuseid tarwitati, kelledel neid õigus saada oli jne., kuid arwatamasti oli sarnane kord maksen nagu Rootsi aegus, j. o. walitfufe ametnikud olid varustatud sellekohaste passidega, mis õiguse andsid postihobuseid saada. See selgub sellest, et senati käjuga 10. maist 1756 a. rüütelkonna esimehele anti õigus rüütelkonna liikmetele välja anda passe postihobuste tarvitamiseks.

1750 aasta ümber läks postijaamade pidamine täielikult mõisnikkude kätte ja sellest ajast peale hakkafid ka kroonu maad, mis enne naturaalkohustustest wabastatud olid, maksusid maksma. 1765 aastast kuni 1771 aastani olid Eesti kubermangus olemad postijaamad rendile välja antud kindral Rosenile, kuna pärast 1771 aastat said nemand välja renditud ettemõtjatele.

Alles 1875 aastal on postihobuste eesõiguse tarvitamine ära kaotatud ja sellest ajast peale wõis igüks neid tarvitada teatud maksu eest werstihobuse pealt.

Megajalt wõidi postijaamade tarwidusest aru saadud ja kaunis tihe võrk loodud, nõnda et 1800 aastal loeti postipoisfa 900 hinge ümber. 1850 aastate paiku on postijaame välja antud lepingute põhjal nende pidajatele, kes olid kohustatud hoolitfema postijaamade eest ja wedama riigiposti ja reififaid kindlaks määratud tasu eest. Rüütelkond omalt poolt aitas postijaama pidajaid kas põllumaa andmisega ehk jällegi rahalifelt. Naturaalkohustused, kõige selle

Suitsetage

Eesti paberosse

FRU-FRU

abiandmise peale vaatamata, lasusid maa peal, kaerte, heinte ja puude andmise näol.

Rahaline tasu oli ette nähtud rüütelkonna eelarvetes, enne rüütelkonna juurmapidajate kassa, hiljem maakassa (semškaja kassa) eelarvetes.

Postijaamade tegemise järelewaatus oli pandud nõndanimetatud „postikawaleeri“ peale, kes määrati mõisaomanikkude poolt, kuna kõrgem järelewalwe asutus oli rüütelkond ise, rüütelkonna esimehe näol.

Kuni Sassa okkupatsioonini olid postijaamadele makswad järgmised tähtsamad määrused, mis Wene siseministri poolt 5. nov. 1904 aastal kinnitatud: Iga postijaama pidaja oli kohustatud soowijatele kas suusõnalise ehk kirjaliku nõudmise peale päewa või mõ ajal posthobuseid andma, kusjuures soowija oli kohustatud teatama oma nime, ameti ja sõidu sihti.

Umeti asjus sõttjad riigiametnikud olid kohustatud ette näitama komandeerimise tunnistusi, kui nemad soowisid sõidu hinnas kergendusi saada. Postijaama pidajad olid kohustatud hobuseid andma mitte üksi postiteel sõiduks, waid ka külawahelisele teele, kuid mitte kaugemale, kui 35 werstani. Gelmitsest jaamast möödasaatmine oli keelatud.

Kontrolli mõttes hobuste saamiseks pidi igas jaamas olema sellekohane raamat, kuhu sõidud sisse kirjutatud, et võimalik oleks igal juhtumisel hobuste komplekti

kohta selgust saada. Hobuste saamiseks oli eesõigus neil, kes sõitsid riiklistel ülesannetel, kuna erasisid mõisid hobuseid saada selles korras, kuidas nemad postijaama ilmunud.

Sõidu kiirus pidi olema fillutatud (šosse) teedel 12 wersta tunnis, harilikudel maanteedel 10 wersta, kuna teedelagunemise ajal mõis 8 wersta olla.

Hobuste rakenduse peale ei võidud päewal rohkem aega wiita, kui 15 minutit, kuna öösel oli lubatud 30 minutit.

Jaamapidaja oli kohustatud jaamas korras hoidma üks ehk kaks tuba sisse sõitjate tarbeks, mis talwe kuudel hästi kütetud pidi jaama, samuti ka walgustatud olema. Pinnades ja alewites, kus wõõrastemajad olemas, sarnast kohustust postijaama pidajate peal ei olnud. Korratuste ärahoidmiseks oli jaamapidaja kohustatud pidama kaebuste raamatut, kuhu wäärnähtuste puhul wõidi kehtust märkida. Tähendatud raamat pidi olema kinnitatud laua külge reisijate toas. Oli reisija poolt raamatusse kaebus sisse kantud, siis pidi jaamapidaja sellest teatama „postikawaleerile“, kelle järelewalwe all postijaama tegemus. Järgmisel päewal pidi postikawaleer rüütelkonna esimehele saatma kaebusest arakirja. Rüütelkonna esimehe otsus, pärast asja selgimist, sai kaebuse raamatusse sisse kantud ja kaebajale otsusest teatatud, kui tema elukoht teada. (Järgneb.)

Petitsiooni õigus.

Administratiiv asjade peawalitsuse juhataja E. Maddison.

(Lõpp.)

1875 a. konstitutsioon ei sisalda mingit kindlat tähendust petitsiooni õiguse kohta, kuid seda mitte sellepärast, nagu ei tunnustataks temas seda õigust, waid seda tuleb seletada tema isearasusega, mis selles seisib, et ta kõiki „wabadusi“ ükskhaawal ette ei loe, waid selles suhtes 1789 aasta põhimõtete tunnustamisega piirdub. Griilise petitsiooni õiguse tunnustuse mõime leida seadusandliste palatide koduforras, ning 1879 a. 22. juuli seaduses.

Petitsiooni õiguse peale waadatakse ka praegugi kui kõigile ja igaihele kuuluwa individuaal õiguse peale ülaltähendatud mõttes. Wastawalt seadusandliste palatide koduforrale mõtwad petitsioonid olla kollektiivsed ja isiklikud, peawad ette pandama

kirjalikult, peawad warustatud olema petitsiooniteeride kinnitatud allkirjadega, nende elukoha ülestähendamisega ning antakse üldise korra järele seadusandliste palatide (soadifutokogu ja senat) presidentidele. Et sarnaseid juhtumisi ära hoida, mis alates revolutsiooni ajast palju kordi ette tulnud, kus rahwa hull ettekäände all, et ta petitsiooni soowib ära anda, parlamendile kallale tunginud, määravad mõlemate palatide koduforrad, et niisuguseid petitsioone, mis mõne liikumistänawal kokkukogunud rahwahulga poolt toodakse mõi üle antakse, juhataja ja juhatusse poolt vastu ei wõeta.

1879 a. 22. juuli seadus teeb sama küsimusega tegemist ning paneb samad keelud maksma. Selle seaduse § 6 määrab, et „ihe-

le palatidest antaw petitsioon wõib ainult kirjaltikul teel sündida. On keelatud teda isiklikult ette kanda". § 7-das nähakse ette selle seadluse sanktsioon ning määratakse, et „iga eelmise paragrahwi määrustest üleas-tumine, iga koosolekute korraldamise eest awalikult peetud kõnele wõi wäljapandud ja latalitaotatud kirjutuste ja trükitoodete läbi wõi lahtise liikumise tänawal kokkukogumise eest, mille otstarbeks petitsioonide, teadaandmistele wõi adresside arutamine, kokkuseadmine wõi edasiandmine (kas ühele wõi mõlemale palatile) karistatakse 1848 a. 7. juuni seaduse § 5 esimeses lõikes ette nähtud karistustega“, s. o. wangistusega 14 päewast kuni 3 kuuni.

Alalettetoitud nõuetele wastawad petitsioonid kantakse nende fiskaletuleku järjekorras sellekohasse üldise nimekirja. Nende läbiwaatamiseks luuakse aga suur eriline parlamendi komisjon. See komisjon otsustab, kas komisjonis läbiwaadatud petitsiooni wastawale ministri-le edasi anda, wõi teda parlamendi istungile ette panna, wõi kas „question préalable“ ära jätta, s. o. teadaannet teha, et wateluste alustamisteks küllalt põhjust ei ole. Parlamendi liikmetele wälja jagamiseks seatakse kokku sellekohased „feuilleton'id“, mis sisaldawad petitsioneeride nimesid, adressid, petitsiooni aine ning komisjoni otsuse. Igal parlamendi liikmel on õigus ühe kuu jookkul feuilleton'i wäljajagamise päewast arwates awalikul koosolekul petitsiooni üle seletust nõuda; kui keegi parlamendi liige oma õigust selle kohta ei ole tarwitunud, kaotawad komisjoni otsused oma maksimuse ning saawad kui nituugused „Journal Officiel'is“ wälja kuulutatud. Ministrid on kohustatud kuu kuu jookkul teatama, misjuures kätigu nad neile üleantud petitsioonidele andnud (prof. André Lebou: „Das Verfassungsrecht der französischen Republik“).

Schweitsi 1874 a. 29. mai konstitutsioon kõneleb petitsiooni õigusest wäga lafooniliselt. Nii määrab art. 57: „On kindlustatud petitsiooni õigus“. Tema peale waadatakse, kui individuaal õiguse peale. Ta kuulub nii Schweitsi kodanikkudele kui ka wäljamaalastele, kuid mitte sellepärast, et ta eriti Schweitsi kodanikkudega piiratud ei ole, waid et esialgu seadusandlise loogu istungil tehtud ettepanek kättenduse kohta tagasi liikati, ning sellega seadusandja poolt selgelt wäljendatud tahtmise järele sünnib (prof. Dr. Schollenberger: „Das Bundesstaatsrecht der Schweiz“).

Tuleb tähendada, et Schweitsis petitsiooni õigus itka rohkem ja rohkem rahwa algatusõiguse poolt wälja tõrjutakse.

Petitsiooni õigus on kindlustatud ka Belgia 1831—1903 a. konstitutsioonis. Paistab katalasena, kas Belgia konstitutsiooniline õigus tähendatud õigust individuaalõiguste hulka arwab. Kuid filmas pidades, et Belgia õigus otsekohe Prantsuse õiguse mõju all kujunes, wõime teatud kindlusega oletada, et seal petitsiooni õigus ka individuaalõiguste ja mitte poliitiliste õiguste hulka arwatud. Prof. Dr. Errera tõenduse järele („Das Staatsrecht des Königreichs Belgien“) ei olewat teada ühtegi juhtumist, kus petitsioon selle põhjal tagasi oleks liikatud, et ta wäljamaalase poolt tulnud. Petitsiooni õigusele on Belgia konstitutsioonis piiratud kaits artiklit — 21 ja 43. Art. 21 järele „on igal ühel õigus awalikkudele ametasutustele ühe wõi paljude isikute poolt allakirjutatud petitsioone anda. Kollektiivnimelisi petitsioone lubatud anda ainult korporatsioonidel, kes seaduse põhjal awaliku wõimu teostamisest aja wõtawad ehk seaduse poolt tunnustatud“. Tegelikult ignoreeritakse seda kättendust, ning kollektiiv petitsioone annawad wabad ühingud kui ka igasugused ühendused.

Art. 43 järele — „on keelatud isiklikult seadusandlisele kogule petitsioone anda. Sellega on tahetud nähtawasti parlamenti kaitssta wõimalikkude mõjuwalduste eest petitsioneeride poolt. Sama artikli põhjal „on mõlemal koyal õigus nendele saadetud petitsioone ministritele üle anda.“ Ministrid on kohustatud nende siju üle seletust andma, nii tihti kui seda koda nõuab.“

Mis puutub Saksa seadusandlusse, siis ei ole petitsiooni õigus temale midagi teadmatut wõi tundmatut, waid on prof. Anschütz'i sõnade järele „wanaliberaalses üldwaraks“.

Saksa konstitutsioonides wõib tõesti jalgida seda õigust. Nii määrab rahwuskogu poolt Frankfurdis Maini ääres wastuwõetud 1849 a. 28. märtsi konstitutsioon: „igal sakslasel on õigus kirjaltikul palwetega ja kaebustega ametasutustele, rahwaesituse ja riigipäewa poole pöörduda.“

Seda õigust wõib tarwitada nii isiklikult kui ka korporatsioonide ja üheskoos paljude poolt; sõjawäes ja sõjalaemastikus wõib see sündida distsiplinaar ettekirjutustes kindlaksmääratud korras“ (§ 159). Kuid „ei palwete üleandjaid ega üldse deputatsioonide et wõi palatidesse lasta“ (§ 115).

ka Preisi 1850 a. konstitutsioon kindlustas petitssiooni õiguse. Nii käis § 32 järgmiselt: Kõikidel preislastel on petitssiooni õigus. Kollektiiv petitssioonid (Petitionen unter einem Gesamtnamen) on lubatud ainult ametasutustele ja korporatsioonidele.

Saksa riigi 1871 a. 16. aprilli konstitutsiooni järele: „on riigipäeval õigus ... temale antud petitssioone walitsusele (Bundesrat) nimelt, riigikantslerile üle anda“ (§ 23). Petitssiooni õigus oli ettenähtud ka Saksa wabariigi konstitutsiooni eelnõudes 1919 a. 3. jaanuarist ja 1919 a. 22. weebuarist; esimeses oli petitssiooni õigusele pühendatud § 23, teises § 30.

Lõpuks on petitssiooni õigusele makswas Saksa wabariigi 1919 a. 11. augusti põhiseaduses pühendatud § 126. Selle paragrahwi järele „on igal sakslasel õigus kirjaltult palwetega või kaebustega wastawate ametasutuste või rahwaesituse poole pöörduda. Seda õigust võib üksikult kui ka paljude poolt üheskoos tarwitada“.

Oh küll öeldud, et see õigus „sakslastel“, s. o. kodanikkudel, arwab prof. Anschütz, filmaspidades, et see õigus poliitiliste õiguste hulka ei käi, et ta ka väljamaalastele kuulub.

Selle oletuse tõendamiseks, et petitssiooni õigus omane kõikidele konstitutsioonidele, on weel see, et see õigus ka Jaapani 1889 a. 11. weebuaril konstitutsioonis tunnustust leidnud. § 30 järele „on igal Jaapani alamaal petitssiooni õigus, kusjuures tuleb järgida sinna juure kuuluwaid auawalduse wiise ning sellesse puutuwait iseäralisi määrusi. Petitssioone võiwad alamatelt wastu wõtta mõlemad koad (§ 50).

Lõpuks üle minnes meie seadusandluse juure näeme, et ka siin sellele õigusele wäärilisel määral tähelepanu pühendatud. üksikult ette lugedes kõiki neid wabadusi, mis põhiseadusega kindlustatakse, määrab § 15, mis petitssiooni õigusele pühendatud, et „Gestis on kindlustatud õigus pöörata kaebustega ja palwetega wastawate awalikkude asutuste poole. Pööramise kaajas ei tohi käia mingi surweabinõu. Wastawad asutused on kohustatud asjale andma seadusliku käigu“.

Selle paragrahwi redaktssioon ei jätta mingit kahtlust selle kohta, et põhiseadus petitssiooni õiguse, kui individuaal õiguse peale waatab, mis igale ühele Eesti territooriumil elawale isikule kuulub — olgu ta meie kodanik — kas aktiivne või passiivne või olgu ta väljamaalane.

Ei nõuta põhiseaduses ka petitssiooni kirjaltliku vormi, mille poolest puhtal kujul wastu wõetud suure Prantsuse revolutsiooni aegsed ideed. Järjekult oleneb petitssiooni vorm täielikult petitssioneerist: ta võib olla nii suusõnaline kui ka kirjalt. Ei ole keelatud ka isiklik petitssiooni äraandmine või petitssiooni isiklik ettekandmine — põhiseadus näeb ette ainult üht kitsendust, nimelt, et „pööramise kaajas ei tohi käia mingi surweabinõu“. Sellepärast tuleb oletada, et meie põhiseadusega deputatsioonid keelatud ei ole. Selle juures ei tee põhiseadus mingit wahet petitssiooni administratiiv asutusele esitamise ja parlamendile — Riigikogule esitamise wahel.

Erineades ülal läbiwaadatud konstitutsioonidest, ei piirdu meie põhiseadus palja petitssiooni õiguse deklaratsiooniga, waid määrab kindlaks ka wastawate ametasutuste kohustused. „Wastawad asutused,“ nagu öeldud, „on kohustatud asjale andma seadusliku käigu“. Järjekult ei ole meie põhiseaduse järele petitssioneeril õigus üksi temalt petitssiooni wastuwõtmist nõuda, waid ta võib nõuda ka petitssiooni otustamist, mis meie petitssiooni õiguse normeerimises kõige olulisem. Need meie õiguse iseärasused moodustawad kahtlemata tuntawa edusammu selle institundi arenemiseks.

Nagu meie juba tähendasime, on kõige juurem tähendus neil petitssioonidel, millega seadusandliku kogu poole pööratakse. See on maksw ka meie kohta, sest kuigi põhiseaduses ette nähtud rahwaalgatus, ei ole sellega kaugelgi kõrvaldatud tarwidus wähem keerulise, kättejaadawama ja kiirema pööramise võimaluse järele seadusandliku kogu poole.

Kuid peame kahjuks konstateerima, et Riigikogu kodukorras („R. K.“ nr. 33 — 21 a.) täiesti punduwad normid, mis oleksid määratud petitssioonide esitamise ja läbiwaatamise korra reguleerimiseks. Sellepärast tuleb arwata, et petitssiooni esitamise korral temale sama käik peab antama, nagu kõigile teistelegi esitistele.

Sellepärast jääb soowida, et Riigikogu kodukord wastawalt täiendatud saaks.

Lõpuks tähendame, et petitssiooni õigusele rohkem tähelepanu võiks ohwerdada, sest selle õiguse olemasolu põhiseaduses ning tema ülaltähendatud iseärasused pakuwad walijatele kaunis kindlat kontrolli võimalust oma esitajate üle Riigikogus.

antud arstirohtude raamatu, farmakopea, nõudmistele järgi. Selles raamatus on ära tähendatud, misjugused rohud peavad igal apteegil riigis kõige vähemalt olema; misjuguseid omadusi nendelt nõutakse ja kuidas farmatseiidilisi walmisrohtusid, n. n. galeenilisi preparaate, walmistatakse. Ühes on siin kõik fihwtised ja kangemõjulised ained niisuguste ainete nimekirjas, mis lubatud ainult arstitähtede järgi wälja anda.

Arstiseaduse § 699 ütleb, et kõik fihwtised ja kangemõjulised ained on lubatud ainult segamata ja tõukamata müüa ehk olgu siis, et need ained niisugusel kujul müügitõhtadesse tulewad.

See käib, muidugi, fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega kauplemise kohta wäljaspool apteeki, sest rohuainete, muu seas ka fihwtiste ainetega, segamine ja wäljaandmine sünnib arstiseaduse nõuetel farmakopea eeskirjade ja arstitähtede järgi ainult apteekides, kus selle jaoks töötawad tarwiliku asjatundmisega ja wastutusega termishoiu peawalitsuse kontrolli all rohuteadlased.

§ 700 nõuab, et fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega kauplejad need ained hoiaksid lahuses teistest ja tarwitaksid nende jaoks eriti määratud kaalusid, wihtisid, fihwtisid ja muid mõõtmise abinõusid, et teiste ainetega rüwetusi ja fihwtitusi nende läbi ära hoida.

Wäga imelik paragrahw on meie oludes arstiseaduse § 701, mille järele fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega müük laatadel on, peale esimese järgu ainetega, ilma takistamata lubatud. Esimese järgu ainetega müügi jaoks tuleb waremalt ettetoodud tingimisi täita. Kuid ka teise, kolmanda ja neljanda järgu fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega wabamüüki laadal tuleb kõigesti hulk mõista ja seadusest wälja heita. See on wist Wene seaduse pääsenud kuulsate laatade pärast, kuhu tulid kõiku wäljamaa arstirohtude müüjad ja igalt poolt Wene-maalt ja Siberist ülesostjad.

§ 702 wäljendab, et fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega müügi korralduse kohta maksimate seaduste ja määruste järele walwab kohaline arstivalitsus ühes linna ja maakonna politseiga. Selles waatawad nemad ettemääramata ajal fihwtiste ainetega kauplejate poed ja magasinid läbi ja teewad kindlaks, kas ained on seadusepärast müüdüd ja raamatud õieti peetud. Ülewaatuste tagajärjedest antakse, ütleb sea-

duse tekst, kubernerile ja peaarstiinspektori walitsusele teada.

Tähenduses artikli juurde lubatakse rohukauplusi maakonna linnades rewideerida linna ja maakonna arstidele. Salpeetrihappe müügi järelewalwe on politsei asi, kes wõib, tarbe korral, arstivalitsuse poole pöörata.

Wõimane paragrahw (703) jelles peatatakse lubab fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega müügitõhtade rewideerimisel ligi olla kaupmeeste deputaatidel.

Trahwid fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega kauplemise wastu effimises on kriminaalseaduse (Уложения о наказаниях уголовныхъ и исправительныхъ) §§ 867—869¹ ära tähendatud ja järgmised:

Kui isik, kellel on õigus fihwtiseid ja kangemõjulisi aineid müüa, neid müüb meelega isikutele, kellel ei ole õigust neid osta wõi ei ole selle õiguse kohta tunnistust ette pannud, wõi kui ta ka muid arstiseaduses selle kohta ettenähtud etteawaatusabinõusid tähele ei pannud, samuti kui ta neid aineid müüb teisel kujul, kui neid müüa lubatud, — karistatakse teda rahatrahwiga kuni 100 rublani ja fihwtiste ainetega kauplemise õiguse jäädawalalt ärawõtmisega.

Kui keegi aga peale selle weel ikkagi fihwtiseid ja kangemõjulisi aineid müüb, karistatakse teda rahatrahwiga kuni 300 rublani ja wangimajaga kahest kuni nelja kuuni (§ 867).

Kui isikud, kellel on õigus fihwtiseid ja kangemõjulisi aineid müügitse pidada wõi tarwitada tööstuses ja käsitöös, nende ainetega hoidmise ja tarwitamise kohta maksimate määrusi tähele ei pane, — karistatakse teda, kui sellest ka surmajuhumist ei tekkinud, kui see kolmat korda ette tulnud, rahatrahwiga kuni 100 rublani ja fihwtiste ja kangemõjuliste ainetega müügi ja tarwitamise õiguse kaotamisega (§ 868).

§ 869 järgi nuheldakse neid, kelle hoole tuse wõi süü läbi fihwtiste ainetega surmajuhumine ette tulnud, peale eelmistes paragrahwides tähendatud karistuste ja nende, mis rahukohtunikkude poolt peale pannakse (Уст. о наказанияхъ, налагаемыхъ Миров. Судьями §§ 104¹ ja 104²), weel kiriku karistusega oma usu waimuliku läbi.

Salpeeterhappe walmistuse ja müügi määruste wastu effimisi karistatakse § 869¹ järgi, kui mäsajaid, kui awalikke tulnud,

et seadusvastane walmistus ja müük on süündinud riigiwastases sibil (lõhkeainete walmistuseks). Karistused on § 987 ettenähtud. Siin võib karistus tõusta sunnitiõõni ja isegi surmanuhtluse ni.

Kui apteekidest arstitähe äratirjaga ehk signatuuriga ilma arsti uue allkirjata kihwtiseid aineid välja antakse, saab apteegijuhataja esimesel korral noomituse, teisel korral rahatrahwi kuni 25 rublani, kolmandal korral kuni 50 rublani. Kui see aga weel neljandal korral ette tuleb, mõetakse apteegijuhatajal aastaks apteegijuhatamise õigus ära. Kroonu apteegi juhataja kõrwaldatakse ametist. Samuti kaotab süüdlane rohuteadlane tema läbi tulnud ekstimise puhul kihwtiste ja kangelõõjuliste ainete wäljaandmisel, neljandal korral, aasta otsa õiguse farmatsõõidilist praktikat pidada (Krim. s. § 895).

Sama seaduse § 885 järgi kaotawad apteekide, laboratooriumide ja keemiatöõrite arstirohtude osakondade juhatajad, kui nemad süüdlased leitakse olewat kihwtiste ja kangelõõjuliste ainete hooletus hoidmises, müügis ja tarwitamises, jäädawalt õõiguse neid asutusi juhataja; kui nemad aga ka omanikud on, siis ka õõiguse neid pidada.

Rahukohtunikkude poolt peale pandawate karistuste seaduses on ette nähtud, et süüdlaselt kihwtiste ja kangelõõjuliste ainete müügiks, kellel ei ole õõigus neid aineid müüa, mõetakse ained heategewate asutuste kasuks ära ja määratakse trahwi, esimesel korral, 2—4 kuud wangimaja, wõi kuni kolm kuud arrestit, wõi rahatrahwi kuni 300 rublani; teisel ja järgmistel korradel — 4—8 kuud wangistust (§ 104).

Hooletus hoidmises ja tarwitamises süüdlasest leitud isikud nuheldakse, kui nende hooletuse läbi ka surmajuhatumist ei ole ette tulnud, esimesel korral — rahatrahwiga kuni 30 rublani ja teisel korral — kuni 100 rublani. Kui see aga kolmat korda ette tuleb, määratakse nendele karistust krim. sead. § 868 järgi ja kaotawad nemad nende ainete pidamise ja tarwitamise õõigused.

*

Seadusline alus, millel põhjeneb kihwtiste ja kangelõõjuliste ainete müügi korraldus, on mitmeti wananenud, ja tuleb lähemal ajal seadusandlisel teel muudatusele, et paremini ära hoida nende ainete müügi ja tarwitamise wastu ekstimisi ja kuritegusid. Juba praegu nõuab terwishoiu peawalitsus, et kihwtiste ainetega

kauplemise õõigusega rohukauplustel oleks wastutawaks juhatajaks kõõrgema eriharidusega rohuteadlane, kes peawalitsuse apteegi osakonna poolt ametisse kinnitatakse. Samuti peab nende õõigustega suurohukauplus täiesti usalduswääriliste isikute omanduses olema. Tõõstuses tarwilikkude kangelõõte hapete müügi jaoks on terwishoiu peawalitsuse apteegi osakond luba annud ka niisugustele rohu- ja wärwikauplustele, kus ei ole rohuteadlast juhatajaks, kuid nõuab ka nende ainete jaoks nõõrraamatuid pidamist, et kuritarwitusi ära hoida. Lubade wäljaandmiseks nii A kui B ainete saamiseks tõõstuse jaoks näeb apteegi osakond uues seaduseelnõõus järgmist korda ette: isik, kellel kangelõõjulist ainet on tõõstuses tarwis, wõtab poliitseilt tunnistuse, et temal tõõesti wastaw tõõstus olemas ja tunnistuses tähendatud ainete järele tarwidust on. Selle tunnistuse ettenäitamisel annab omawalitsuse terwishoiu osakond kihwtise wõi kangelõõjulise aine ostmiseks tähe, mille järgi rohukauplused wõi apteegid peawad aine wälja andma. See tunnistus võib ühekorde wõi aastatunnistus olla ja võib sellega ka osakaupa wälja wõtta, mil puhul tunnistuse seljataha osaline wäljaandmine ära märgitakse, nagu kaupluse nõõrraamatusegi.

Kihwtiste ja kangelõõjuliste ainetega kauplemise õõigusega rohu- ja wärwikaupluste rewideerimiseks on 1921 a. juwest saadik terwishoiu peawalitsuses ametis eriteadlane rewident, kes ühes linna wõi maakonnaarstiga ja tarbekorral ka poliitseiga kauplused üle waatab ja ülewaatust protokolleerib. Samuti mõetakse wähemalt kord aastas kihwtiste ainete ja hapete müügi nõõrraamatuid apteegi osakonna poolt isikikasjalisele rewideerimisele. See moodus wõimaldab paremat kontrolli pidada, kui Wene ajal oli. Ka nõuab terwishoiu peawalitsus A ainete siiseweo registreerimist sel kõõmbel, et nende tollist kättesaamiseks tuleb nõuda terwishoiu peawalitsuse tunnistust. Alles siis, kui teada on, kes kui palju kihwtiainet saanud on, võib ka kihwtiaine müügi järele walwata. Mõne aine, nagu uimastawate kihwtide, kohta on see ettemaatust isearanis tarwilik. Wiimaste seast nõuab rahwuswaheline oopiumileping, mis ka meil maksmas, ja Rahwaste Riit, kelle liige meie riit on, terve rea uimastawate ainete kohta isearanis hoolsat järewalwet, kuid selle üle üks teine kord. (Õõpp.)

Inglise politsei arenemisloost.

K. Kogermann.

Præguise moodse Inglise politsei tundmine nõuab kindlasti tema arenemisloosteadmist, vähemalt üldjoontes. Selle tekimise loo juured ulatuvad kaugeesse germaani eelajajärku, ning kujutavad meile seda arenemise tõusu ja mõnade käiku, mis kogu aeg rahwaga orgaanilises ühenduses seisis ja peaaegu ioasugusest wälisest mõjust waba oli. Weel paljude præguisel ajal maksuwel korraldustel on lehwimas tsäitade waim. Oma kirjanduses inglise politsei ajalooft ütleb Merwille See: „Meie inglise politsei süsteem püüab alustel, mis rahwa nõuetele wastawalt loodud, mitu aastat enne normannide tulekut, on teadmata. Etu kogemustega käsitäkes sai ta moodustatud, ja on kõige wähemal wastuseisu joonel liikudes kindla normideni jõudnud, wahel rahwa hariduse tasapinnast ette jõudes, wahel maha jäädes, kuid alati pika ajaloo festiwusel rahwa tunnetele omaselt ja omawalitsusega (Selfgovernment) kokkukõlas, ning ifegi oma halbtustes inglaskiult.“

Inglise politseid iseloomustawad ja eraldawad teiste maade politseidest peaaegu kullt kõiae otsekohesemad ja tihedamad sidemed esiteks rahwaga, teiseks kohtumõistmisega.

Alalugu pakub meile selle iseloomustawanahtuse mõistmiseks nii mõndaagi. Angeljakkid, suuremat aja Ingliseaast 449 a. alalabettes, tõid enestega wana germaani suuharudele omase sõjawäelise korra saartele ligi. See sõjawäeline jaotus sada ja kuumekondadesse, mis rohkem rändawate rahwastele omane, jäi ka kindlale territooriumile asudes maksma ja nimetud sõjawäelised üksused muutusid ühtlasi territoriaalseteks üksusteks, mis laiali pillatuid asundusi ühendasid. Siousemõistmine oli sadakondade kohtu käes. Jaa maanomanif oli wastutaw oma inimeste, ifegi nende kohtusse ilmumise eest. Jaa maata mees, kui ta linnuprii ei tahtnud olla, pidi mõne wäheha kuumekonnaga liituma. Alfred Suure ajal (871—901) omas politseiline olemus kindlama ilme. Dstarkofehafema politseilise järewalwe suhtes jagas tema funingariigi krahwondadeks (shires), millede etteotfa ifhe järewalwe ametniku (Shive Reeve — sherif'i) seadis. Jaa waba kodanif oli 12 eluaastast

peale wandega kohustatud enese ja teiste korrapärase ülespidamise eest wastutama (kollektive frankpledge), niisama olid sada ja kuumekonnad terwes koosseisus wastutawad kuritegijate finni püüdmise ja kohtu ette toomise suhtes. Külakubjas (headborough) oli kohustatud kuritegija põgenemise puhul külas k ä r a (Hue and Cry) tõstma ja igati pidi sel korral oma töö ja talituse jätmata ning wiibimata kuritegijat wärstetel jälgedel tabada aitamata. Kes abiks ei läinud — seda loeti kuriteo kaastegeleaks. Sarnane ühine rahwa osawõtt korral ja rahurikkumiste mahasurumistel, mis tol korral sunnitiwil ja karmilt teostati, arenes aastasadade jooksul üheks positiivsema isikondlikeks instinktiivs, mida meile sel kujul ainult inglaste juures leida wõime.

Normannide walitsuse ajal (1066—1272) kasutati see ifeenesest terwe rahwalik politsei süsteem mõitjate kasuks ära ja nimelt alalabidetud angellsakkide wastu. Krahwondade etteotfa seati normannilased wogtid, kes kõige karmima sõjawäelise nõudlikkusega ja terawusega talitasid. Kõit meesterahwad teatud kogukonnast pidid politseilise järewalwatuks ilmuma ja kõige juhtumiste ja olukorra kohta kogukonnas seletusi andma. Pärast poole nõuti ainult 4 meest, wanemaga eesotsas. Selle wanema (headborough) kätte koondusid ajajooksul kõit politseilised ja sõjawäelised asjad ning pärast poole hakati teda „constable'iks“ nimetama. See teatav umbusaldus ühiskondlikelt arenenud waenlase wastu sundisfi normannilasi karsitus- ja politseiwõimu kõige karmimast käsutama, mis nõrgemate walitsejate ajal maa wogtidele laialisi wõimalusi omawoliks pakkus. Kuid selle raske sõjawäelise, kohtulise ja politseilise korra ajal, mille all rahwas ägas, loodi nii mitmedki poliitilised ja ühiskondlikud wäärtused, mis tulewase areumise nurgakiwiks kujunesid. Wäliswõimu all ägawad rahwalikid said seda tugewamini kokku liidetud ning see kõitide sihtide ühine wilumus riigi ja walitsemise asjade ajamises löi farnase tugema ühikunde, mis tänini Britti rahwa eesõuifena püüsinud. Selle ühikunde ja omapärase poliitilise wilumuse tagajärjena kirjutatigi 1215 aastal suur wabaduse firi „Magna

Charta libertatum" alla, mis edaspidise Inglise põhiseaduse korra aluseks sai.

Järonemate Inglise kuningate ajal alaab hooone sisetiste korralduste töö. Edward I ajal sai tuntud Winchesteri põhikiri väljantud, mis lõi sentini rahu ja korra alalhoidmiseks tarvilikke ja otstarbekohaseid abinõusid sisaldas, ühes konstabli ameti lähema äramääramisega. Edward III valituse ajal alaab uus ajajärg poliitset elus. Tema poolt kutsutakse ellu rahukohtunikude instituut „Justice of Peace“. Eritisel Justice'd olid lihtsast poliitsetilemad, kuna neile nõiud süüaluste ülekuulamise ja karistuse õigused antakse. Mastafadafid on see tihede sise kohtuniku kui wone ma kaasametniku ja konstabli wahel kestnud, ning inokafed tõendawad, et nende mõlemate ülesannete ja kohuste wahel raske olla piiri tõmmota. Mit nimetab Stephans rahukohtunike kõrgema astme poliitsetinikeks. See oluford kestis kuni 1856 aastani. Weel tänapäevani on Londoni metropolitan-poliitseti kommissarid ja nende abid ühes selleo ka Londoni rahukohtunikud. Mitfamuti on osalt selle tihede sise alaahoidmiseks noorte poliitsetimetnikkude ettemalmistamisel töhtsamaks õnemahendiks wanemate ometnikkude juhatusel kohtu istandatel käimine (waata „Poliitsetileht“ nr. 41/42). Konstablitelt nõuti tol ajal eimeles järjekorras aruust, koasuu eelarwomistest ja warteitsetusest maha olekut, teenistuse õstust ja wastotawid kehastiti nina woiwlisti omadusi, ja peoh tunnistama, et iust nende omaduste edufaks saamatuselks tihede sise õt-uswõistmiseo suuremaks kaswotusisteks teouriks oli. Sui näroftnoole kümmefondade asemel kihelkonnad (parish) tekkisid, koondusid konstablite kätte kõi moitsetemise alamastme funktsioonid. Üks Britti wanafõna ütleb, et „kihelkond teeb konstabli ja kui ta tehtud on, walitseb ta kihelkonda.“

17. aastafajal ja 18. aastafaja aloul pöeb Inglise poliitseti sisetise kriti läbi. See omapärane lagunemise protsess algas ühes

erakordse tööstuse ja kaubandusliste töusuga. Kiirele majanduslistele töusule järonefid niifama kiire korras arwurikkad uued korraldused ja seadused, tööstuse, töbliste, hoolekande jne. aladel. Rahukohtunikud said hitola tööa ülekülmatus ja ei suutnud oma ülesandeid enam rahuldawalt täita. Ühes selleo kaswawad ka konstablite ülesanded. Konstabli ülesannete tähtmine muutub märkka rassemaks, ja funduslistiku konstabli auamett ei taheta eriti jõuaks muutunud kessklassi huloast wastu wõtta ning piitakse ennaft „wälja osta“, s. o. mõnda wafemat raha eest asemel palgaat, n. n. „deputy constable“ ehk „paid constable“. Selle tõttu peafesid sellesse seni luuweetud auamettise koasuuafed kahtlased elemendid, mis loomultikult poliitseti orooantfatiooni sisetist wäärtust tubliste halwas. Tawafarjed olid kõige halwemad. Kuriteawus kaswas, kodus iifiku ja waranduse puutumatus. Mermille See ütleb, et 19. aastafajal läwel Inglisemaa kuriteawuse suhtes tihede kõige kurnematest ajajärgudest läbi elas.

Peutham'i ja tema õwilaste õpetused hakkois uutele reformidele teed tasandama. Selle õwetuse teoelsteks elluwõitjateks ja praecuse reformeeritud Inglise Metropolitani Police Force loojadeks said Sir Edmouth ja Sir Robert Peel.

Neil, eriti Peel'il, läks forda wanu, rahwa hinges peituwaid angelfaksit hea korra alalhoidmise põhimõtteid uuema kultuurilise riiklise korraga kokkufõlla witta.

Nende põhimõtete teostamisel suutis konstabel jälleot oma endist au- ja luuwidamise wäärt seifukohta taawafi wõita, sest naou heldud, ei kujunenud temast minoifouust wõerast keha rahwa orooantfismi, waid ta jäi tihede loomultiku ofana sinna piisima. Sellest siis ka see rahwalikkus ja autoriteet, mille kohta Robert Peel'i iheloomustaw tähendus maffew: „Mitru konstabli ülestõtetud kae taga seifab kogu Britti rahwa wõtm.“

Trükiseadus.

(2 järg.)

I. Kalw.

§§ 10 ja 11 kääritawad perioodilistele trüktoodetele saadetawate õienduste ja õimberlõkkamiste awaldamise forda perioodilises trüktootes ilmunud teadete kohta.

Sarnaste õienduste ja õimberlõkkamiste

tarwidus on kaswanud just wiimaste aastate jooksul, kus koasuuafid wäärnõstust waloustades perioodilise trükifõna kaudu roõkem kui kunaat enne iifute eraelu amalkkuse ette kantakse. Selle juures on mõb-

dapääsemata, et mõne isiku au riiwatud või mõne asutuse tegevuse peale halba varju saab heidetud, või mõnel teisel viisil nende huvidid puudutatud.

Mis puutub trükitoodete kaudu fordasaadetud auhaavamistesse, siis tuleb tähendada, et üldse nad erilises seisukorras asuvad. Nii käsitlevad kõik Inglise õiguses sisalduvad seadlused kriminaal vastutusega seotud auhaavamiste kohta niisuguseid vägitamisi, mis trükijõna kaudu forda saadetud või teiste avalikkuse tingimuste juures sündinud. Prantsuse õiguses on kõik tähtsamad määrused avalikkude auhaavamiste kohta trükiseaduses koondatud. Meil maksma õiguse järele on trükitoote kaudu fordasaadetud auhaavamise eest suurem vastutus määratud. Nende määruste mõte on selge: trükijõna kaudu forda saadetud auhaavamine on intensiivsem, ta omandab iseäranis tõlise loomu, leiab palju laialdasema kuulajate ringi ning võib kannataja aule palju suuremat kahju tekitada. Verba volant, scripta manent. Sellepärast peab seaduse vastumõju sarnaste vägitamiste vastu palju energilisem olema (Розинъ — „Объ оскорблении чести“).

Arvesse võttes trükitoote kaudu fordasaadetud auhaavamiste jne. laialatuslikult mõjut on asutustele ja isikutele, kelle kohta perioodilises trükitootes teated ilmuvad, tahetud sama kiire iseloomuga abinõusid oma huvid kaitseks võimaldada. Kuigi see abinõu kannatajale täielikku rahuldumist ei suuda anda, sest mitte iga lugeja, kes esialgselt teadet lugenud, ei loe võib olla selle teate kohta avaldatud diendust, võib dienduse avaldamisega wale teate läbi tekitatud kahju siiski teatud määral vähendada, sest sellega esialgu avaldatud teadete edasilaotamisele piir saab pandud.

Etteoodud põhjustel on perioodiliste trükitoodete vastutawate toimetajate peale kohustus pandud warem lehes või ajakirjas ilmunud teadete kohta diendusi ja iiberlütamisi awaldada.

Meil senini maksnud trükimääruste eeskujul, mis meil Wene ajutise walitsuse määrustega maksma said pandud, on uues trükiseaduses wahet nende ametliste dienduste ja iiberlütamiste, mis Riigikoju juhatus, Wabariigi Walitsuse või tema liigete ja Riigikoju esimehe poolt saadetakse, ning ametasutuste, nende ametnikkude ning eraisikute poolt saadetawate dienduste ja iiberlütamiste wahel.

Ragu seaduses öeldud, peab perioodilis-

tes trükitoodetes maksuta awaldatama — päewalehtis kolme päewa jooksul, pikema aja tagant ilmuwates perioodilistes trükitoodetes hiljemalt lähemalt teises numbris — Riigikoju juhatus, Wabariigi Walitsuse või tema liigete ja Riigikoju esimehe poolt saadetud ametlisi iiberlütamisi ja diendusi perioodilises trükitootes awaldatud asjaolude kohta. Need iiberlütamised ja diendused tulewad awaldada muutmatalt ja ilma igasuguste märkusteta saadetise tekstis ning samasuguse trükikirjaga ja samas osas (perioodilise trükitoote jaotuskawa järele), kus esialgne teade oli awaldatud (§ 10).

Selmises paragrahwis (§ 10) tähendatud aja jooksul peab perioodilistes trükitoodetes awaldatama ka ametasutuste, nende ametnikkude ning eraisikute poolt saadetud iiberlütamisi ja diendusi samas perioodilises trükitootes nimetatud asutuste ja isikute kohta awaldatud teadete puhul, kui nad nende poolt, kelle kohta esialgu teade käis, alla kirjutatud on ja kui nad ei sisalda jüüite wundemärke, et kanna wateluse iseloomu ja piirduwad ainult iiberlütatawate asjaolude ettetoomisega.

Nimetatud saadetised awaldatakse maksuta ja selmises paragrahwis (§ 10) tähendatud aja jooksul, kui nad rõhkem rüütmi ei nõua, kui esialgne teade.

Sellest määrast rõhkemate ridade eest wõetakse awaldamise eel maksu hariliku kuulutus-tariifi järele (§ 11).

Ragu ettetoodust näha, lähewad § 10 ettenähtud iiberlütamised ja diendused § 11 ettenähtutest selle poolest lahku, et esimeste kohta 1) ei ole makswad nõuded iiberlütamiste ja dienduste siju juhtes, 2) ei nõuta, et diendatawad või iiberlütatawad asjaolud § 10 ettenähtud asutuste või isikute kohta käiks, ning 3) ei käi nende dienduste või iiberlütamiste „ülemäärased“ read maksu alla.

Nendes paragrahwides ettenähtud iiberlütamised ja diendused tulewad awaldada muutmatalt ja ilma igasuguste märkusteta saadetise tekstis. On keelatud midagi wälja jätta ehk midagi juurde lisada, kas või klambrites küsimuse või öhkamis-märke. Kui diendus või iiberlütamine mõnele § 11 ettenähtud nõuetest ei wasta, võib teda terweni awaldamata jätta, kuid mitte aga seda, et toimetaja dienduselt seda, mis tema arwamise järele dienduselt kõlbulik, wälja wõtata.

Mis puutub eraldi § 11, siis võib siin järgmine küsimus raskusi sünnitada. Nimelt nõutakse, et diendusi ja ümberlükkamisi võivad ainult need asutused ja isikud jaata, „kelle kohta esialgne teade käis“. See mõiste on iseenesest kaunis määramatu. Kuid igatahes ei saa selle paragrahvi redaktsiooni järele õigustada oletust, nagu peaks diendatava või ümberlükkatava teate läbi diendava asutuse või isiku õiguste vägitamine, eriti nende au haavamine torda saadetud olema. Seadus räägib ainult „esialgsest teatest“, ning ei nõua, et diendav asutus või isik mõnesuguse vägitamise kaudu oleks kannatanud. Samuti ei saa selle paragrahvi järele õigeks tunnustada oletust, nagu peaks diendust või ümberlükkamist saatev asutus või isik „esialgse teates“ nimepidi nimetatud olema. Ei või tõusta kahtlust, et kui, nättuseks „esialgse teates“ räägitakse, et vastava võimu poolt see või teine korraldus tehtud, et siis „vastaval võimul“ dienduse või ümberlükkamise saamise õigus, kui „esialgne teade“ dienduse või ümberlükkamise tarviduse esile toonud. Kaske on esialgu siin ütelda, kui võrd diendav asutus või isik esialgse teates avaldatud asjaoludes asjaosaline peab olema, et tal õigus oleks dienduse või ümberlükkamise avaldamist nõuda.

Vastutav toimetaja ei ole kohustatud avaldama § 11 korras saadetavaid diendusi ja ümberlükkamisi, mis sisaldavad süüte tundemärke. Esimesel silmapilgul paistab, nagu oleks sellega vastutava toimetaja peale eriliselt raske ülesanne pandud. Kuid siin tuleb siiski arvesse võtta seda, et vastutava toimetaja peal iga avaldatava kirjatüki juhtes samajugune kohustus lasub. Teisest küljest ei või ta ka dienduse või ümberlükkamise avaldamata jätmise eest karistuse alla langeda, kui ta näitab, et ta bona fide talitanud. Vastutava toimetaja kasuks on tal õigus ümberlükkatavate asjaolude ettetoomise piiridest üleulatawat diendust avaldamata jätta. Väiema talitusvabaduse annab talle veel see, et ta kohustatud ei ole avaldama neid diendusi ja ümberlükkamisi, mis kannavad waeluse iseloomu. Piirjoont lõmmata selle wael, kus lõpeb ümberlükkatavate asjaolude ettetoimine, mis ei kannu waeluse iseloomu, ning selle wael, mis sellest üle ulatab, on wäga raske, võib olla wõimatu; selle üle wõiks rääkida küll üksikult konkreet juhtumisel, kuid ka seal wõiwad

weel lahkarwamised tõusta, nagu seda muu seas näidanud Saksa kohtu praktika.

Trükiwaduse mõtte järele käib dienduste awaldamise sundus ka perioodilises trükitootes ilmunud piltide ja joonistuste kohta.

Dienduste ja ümberlükkamiste aeg ei ole piiratud, ning selle tõttu igal ajal lubatud.

Walitusasutuste poolt awaldamiseks saadetud teadaandeid ja kuulutusi on kuulujawaldawa perioodilise trükitoota wastutaw toimetaja kohustatud awaldama ühes kahest lähemast ilmuwast perioodilise trükitooie numbris harilikku kuulutusmaksu eest (§ 12).

Nagu seaduseelnõu juure lisatud jeltustkirjas tähendatud, on selle määruse sihts walitusasutustele wõimalust anda mõnd kiire iseloomuga teadaannet või kuulutust rutuliselt laialdasele hulgaie teatawaks teha, selleks perioodilisi trükitootaie arawasutades.

See määrus piirdub kuulutusi awaldawate perioodiliste trükitoodetega. Saadetud kuulutuse või teadaande mitteawaldamise eest võib wastaw ametasutus karistusmääruste („R. T.“ nr. 43 — j. a.) § 4 põhjal jarnase perioodilise trükitoota wastutawat toimetajat wastutusele wõtta. Selle karistusmääruse paragrahwi juhtes peab tähendama, et temas üldse awaldamata jätmisest räägitakse. Niisugust määrust, mis aga otsekohe § 12 nõude mittetäitmise kohta käiks, karistusmäärustes ei leidu.

Trükiwaduse § 13 ja karistusmääruste §§ 5 ja 6 käsitawad kirjendusi, mis mõnesuguste teadete awaldamise kohta maksma pandud. Nii on § 13 järele keelatud trükitoodete kaudu awaldada ilma wastawa ametasutuse loata riigisutuste salajashoitawaid protokolle, kirju ning dokumente, samuti ka teateid Riigikoogu ja tema komisjonide kinnistel istungitel arutatawatest asjadest. Sarnane keeld on karistusmääruste § 6 põhjal laiendatud ka juurdustest ja eeluurtmise materjaalist wõetawate teadete kohta.

Rõige esiteks tuleb ära märkida, et see määrus mitte ükfi ajalehtede ja ajakirjade kohta, waid üldse trükitoodete kohta käib.

Arusaadaw, et need määrused ametliste teadaannete kohta ei või käia. Kahtlust võib tekitada, mis tuleb „ametasutuse loa“ all mõista, kas kirjaliku või suusõnalist luba. Seaduse paragrahwi täpselt wõttes peaks küll see luba kirjalik olema. Kuid filmaspidades, et see teadete andmise raskeks teeks, isegi täiesti wõimatuks, sest esi-

teks peab iga niisuguse loa eest tempelmaks sisse nõudma, teiseks teeks asjata tööd juure jne. Seda ei ole ka seaduseel nõu wäljatöötamise juures mõeldud. Peab küll wastawa ametasutuse ametniku nõus olek olema, kellel õigus ametasutuse nimel rääkida. Igatahes tuleb niisuguste teadete andmise juures seda silmas pidada, et selle läbi ametiasutuse hoidmise kohustus rikutud ei saaks. Mis puutub juurdlusest või eelnurimise materjaalist wõetawate teadete awaldamisje, siis on nende awaldamine ilma wastawa loa ta keelatud enne kohtuisungit wõi asja aralõpetamist. Selle mää ruse juures tuleb seda ära märkida, et see paragrahw ainult juurdlusest wõi eelnurimise materjaalist wõeta wate teadete kohta käib. Teisel teel saadud

teadete wõi asjaolude kirjelduste, olgugi, et kirjeldatawates asjades juurdlus käimas, awaldamine ei ole järjekul mitte keela tud niipalju kui see wastolus ei ole etteoo dud paragrahwiga.

Põpüks on Wabariigi Wastitufese õigus antud siseministri ja sõjaministri ettepane kul teatava aja peale ära keelata teadete awaldamist perioodilistes trükitoodetes riigi kaitsewäe jõudude ja nende liikumise ning riigikaitse abinõude kui ka mobili jatsiooni üle (§ 14). Wõistagi, et selles pa ragrahwis jutt wõib olla ainult meie kaitsewägedest, mobilisatsioonist jne. Sel mää rusel on üldine iseloom, sellepärast on tähtsujeta, kas teated otsekohesest allikast saadud wõi wõetiud wäljamaa ajalehtist jne.

(Järgneb).

Õigusteadusest.

Tsiwiil-õigus.

Wann. adw. K. Mikfeldt.

1. Teatawat asja müüa ja osta wõiwad kõik, kellel õigus seda asja wõõrandada ehk omandada.

Müüa ja osta wõib mitte ainult kehaliisi asju — liikumaid ja liikumata, waid ka asjaõigusi ja kohustuse õigusi. Kui mõle mad pooled ehk esija üksi teadsid, et asja wõõrandamine on keelatud, siis ei ole ka ostu-müügi leping maksew. Ei teadnud aga ostja sellest midagi, siis jääb leping tema kohta jõusse, see tähendab, temal on õigus müüja käest kahjutasu nõuda. Mis puutub wõõra asja müümisesse, ilma tema omaniku nõusolekuta ehk teadmijeta, siis on ostjal niisamuti õigus kahjutasu nõuda, kui tema ei teadnud, et müüjal õigust pole müüa. Kuid mõnedel juhtumistel jääb ka wõõra asja müümine jõusse ja õigel omanikul on nõudmise õigused ainult müüja wastu, kelle käest tema kahjutasu nõuda wõib, nimelt siis, kui B. G. S. § 923 reeglit tarwitada wõib, et „Hand muß hand wahren“ ehk „Wo man seinen Glau ben gelassen hat, da muß man ihn wieder suchen.“ Teiste sõnadega, kui mingisugune liikum asi on tema omaniku poolt kellegi teisele wabatahtlikult üle antud — laenatud, panditud jne. ja see teine müüb selle asja kolmandale isikule edasi. Selle

juures peawad järgmised kolm tingimist olema: 1) omanik peab asja wabatahtlikult teisele üle andma, 2) see teine müüb kolmandale ära ja 3) wiimane peab ilma paha arwamiseta talitama (вз доброй веры).

Dma asja ostmise ei ole mitte maksew (B. G. S. §§ 3838—3840).

Asja üleandmisele wastab hinna maksmine r a h a s — kas ühekoradne summa wõi perioodilised maksud — ei ole tähtis (§ 3844). Raha on ostu-müügi oluline tingimine (sest muidu on wahetamine). Kas raha aga ostja oma oli wõi wõõra, ei ole tähtis.

Hind peab lepingus kindlaks määratud olema, ei tohi ühe poole äranägemisest ära rippuda. Kuid pole tarwis, et hind tingimata juba hakatuses oleks kindel, — tema wõib ka pärastpoole mingisugustest asjaoludest wõi kolmanda isiku otjusest tingitud saada.

Du hind aga täitsa selgumata, siis on ka leping maksuwjeta. Du aga müüja ostjale siiski kaubad kohale muretsenud, ehk küll nende hinna kohta kokkulepet ei olnud, siis tuleb oletada, et mõlemad kontrahendid on silmas pidanud keskmiist turuhinda — koha peal ja lepingu sõlmimise ajal (§ 3853).

Hinna suurus ripub harilikult poolte arvanagemisest ära ja ei pea täpselt asja väärtusele vastama. Igatahes aga, kui hind isegi asja poole väärtusele ei vasta, siis võib huvitatud pool sarnase lepingu vastu 1 aasta jooksul vaielda, nõnda nim. „laesio enormis“ (чрезмѣрный ущербъ) põhjal. Nimelt, andis müüja asja vahem kui poole tema väärtuse eest ära, võib tema ostu-müügi aramuutmist nõuda, kuid ostjal omalt poolt on õigus esialgse hinnale juure maksta, nii et kogusumma asja tõelisele väärtusele vastaks. Müüjani võib ostja lepingu aramuutmist nõuda, kui ostuhind oli kaks korda suurem asja tõelisest väärtusest; müüja võib aga sel juhtumisel hinda kuni hariliku väärtuseni alandada. Sarnane lepingu tühistamise õigus langeb aga teataval tingimistel ära, näit., kui kahjuajal oli asja väärtus teada, kui asja turuhind teada ei ole, kui osteti lootuses kasusaamise peale jne. (§§ 3849, 3893, 3897).

Lepingu sõlmimise moment. Ostu-müügi leping loetakse sõlmitatuks, kui pooled asja ja hinna kohta kokkuleppele on jõudnud (§ 3859). Sellest momendist, ehk küll asi pole veel üle antud, kannab ostja riisikut, s. o. kahju, mis tekkida võib, kui asi juhuslikult ära hävitatud või rikutud saab. Sarnasel juhtumisel on ostja igatahes kohustatud ostu hinda ära maksuma. Kuid sellest, et riisiko ostja peale enne asja üleandmist üle läheb, ei järgne veel, et ühes sellega tema peale ka omanduse õigus üle läheb, viimaseks on üleandmine tarvilik (§§ 3863, 799, 800). Ainult mõnedel juhtumistel ei leia see reegel kohaldamist, näit. kui ostu objekt ainult üleandmise juures välja selgub, kui asendatavad asjad on mõõdu või kaalu järel müüdnud, siis kannab ostja riisikut ainult pärast seda, kui nemad ära mõõdetud või ära kaalutud, siis kui müüja riisiko oma peale on võtnud jne. (§§ 3864—3870).

Mingisugust iseäralist vormi ostu-müügi lepingu jaoks ei ole tarvis, välja arvatud mõned seaduses ettenähtud juhtumised, näit. liikumata varanduste kohta on kirjalik vorm tarvis, sest leping peab kreposti raamatutesse sissekantud saama (§§ 3860, 3004).

Ostu-müügi lepingu põhjal tektvad mõlematel pooltel vastastikud õigused ning kohustused (§ 3801):

a) Müüja on kohustatud asja ühes päraldistega teataval ajal ja kohas ostjale üleandma, nii et viimasele võimalus oleks

asja käsutada. Ei saa ostetud asi üleantud, siis võib ostja kohut paluda müüjal kohustada asja üleandma ja peale selle veel kõikide kahjude eest tasu nõudma. On üks ja seesama asi kahele ostjale müüdnud, siis on sellel ostjal eesõigus, sellele asi üleantud.

Liikumata varanduste müümise juures on sellel ostjal eesõigus, kes kreposti raamatutesse sissekantud; üleandmine ei ole mitte tähtis (§§ 3872—3878). Müüdnud asju peab niisuguses seisukorras üleandma, nagu see lubatud oli. Ei vasta muretsatud kaup kokkuleppe tingimistele, siis peab ostja sellest viibimata müüjale teatama ning asja tagasi võtta pakkuma. Ühes sellega peab müüja ostjale „puhastamist andma“ (представить очистку) jelles: 1) et asi ei saa tema käest kohtu otsuse põhjal ära võetud kolmandate isikute nõuangute tõttu, kellel asja peale õigus on, ja 2) et asjas ei ole peidetuid wigu. Väikeste puuduste (недостатки) eest, mis asja tarvitamist ei takista, müüja ei vastuta, niisamuti ka nende eest, milledest ostjale teada oli ehk mis nii silma torkasid, et tema neid harilikul hoolsusel nägema pidi. Igatahes aga vastutab müüja kõikide nende puuduste eest, millede mitteolemist tema garanteeris, kuid lihtne oma kauba kiitmine kaupmehe poolt ei ole veel sarnane garantii. Kõikidel nendel juhtumistel on ostjal harilikult õigus kas lepingu tühistamist või ostu hinna vähendamist nõuda (§§ 3880, 3215—3271).

b) Ostja peakohustused on järgmised: 1) tema peab tingitud hinda müüjale ära maksuma, enne seda ei ole viimane kohustatud asja üleandma (§ 3881); maksmine peab sündima tingimata rahas ning õigel ajal ja kohal; 2) ostja peab müüja käest asja vastu võtma, kui tema lepingu tingimistele vastab.

Krediit ostmise või hinna maksmise peendamise (отсрочка) juures läheb asja üleandmisega ka omanduse õigus ostja peale üle ja müüja ei võt hinna mitteraksmise pärast asja tagasi nõuda.

Ostu-müügi lepingu katkestamine. Lepingut võib katkestada ainult poolte vastastikul nõusolekul; ühepoolne tagasiastumine müügi lepingust ei ole mitte lubatud, isegi sel juhtumisel, kui teine pool poleks oma kohustusi täitnud. Eraldusena võib ühepoolse nõudmisel ostulepingut katkestada: kui kontrahent sõlmis lepingu sundimise või pettuse tõttu,

kui asjas teatavad puudused ilmsiks tulid, viivituse pärast, „laesio enormis“ puhul jne. (§ 3889, 3890).

W a l i k m ü ü k (продажа съ публичн. торговь). Ostu-müügi lepingut võib teha ka kohtu kaasabil sellega, kes asja eest kõige kõraemat hinda pakub — n. n. avalikku müüki teel. Avalik müük võib olla: 1) w a t a h t l i k, nimelt kui omanik ise oma liikumata warandust ise ära müüa soovib ja 2) s u n d u s l i k, kohtu korras, kui müük (liikuma või liikumata waranduse) omaniku tahtmise vastu sünnib, harilikult kolmanda isikute huvides (§ 3944 ja järgm.).

Avaliku müügi korras on E. k. seadustes ettenähtud.

Avalikku müüki vastu võib waielda nendelsamadel põhjustel, kui harilikku müügi vastu, wäljaarwatud „laesio enormis“, peale selle aga veel wormilikkude tingimiste mittetäitmise puhul, näit. kui õigust kuulutust ei ole, kui müük toimetas mitte õige kohus jne.

II. G e l m ü ü g i l e p i n g (договоръ запродажи) seisab selles, et üks isik kohustab teisele teatavat asja tingitud tähtaajal ja hinnaga eest ära müüma, teine aga — seda asja ostma. Gelmüük iseenejest omanduse õigust waranduse peale ei sünnita, te-

ma on ainult wastastikune kohustus tulewiku ostu-müügi lepingu sõlmimiseks. Tõrjub müüja wormalset lepingut liikumata waranduse peale tegemast ja tema freposteerimiseks oma nõusolekut awaladama, siis võib ostja seda kohtu teel nõuda.

III. W a h e t a m i n e (мѣна) seisab selles, et kaks isikut kohustavad endid wastastiku üht asja teise vastu wahetama (§ 3971).

Wahetamise lepingute kohta tuleb neid samasid seadusi kohaldada, mis ostu-müügi kohta.

IV. H a n g e l e p i n g u (поставка) järele üks pool kohustab ennast teataval tähtajal teatava arwu ja wäärtusega asju teisele kontrahendile muretsema, wilmame aga — selle eest teatawat summat maksma (§ 4019). Hange lepingu ja ostu-müügi wahel seisab selles, et asjad saawad tulewiku üle antud, nii et lepingu sõlmimise ajal nemad harilikult muretseja omanduses ei ole; peale selle ei saa asju mitte indiwiduaal tundemärkide läbi kindlaks määratud, waid arwu ja wäärtuse järele. Mis puutub wahetordadesse, mis hange lepingust tekivad, siis tuleb nende kohta harilikult neeldamad seadused kohaldada, mis ostu-müügi suures.

Ametlik osa.

Siseministri päewakäsu 14. märts. 1923 a. nr. 7.

Waldud teadmiseks Wabariigi Walitsuse otsus 7. märtsist j. a. (prot. nr. 10 p. X): „Wabariigi Walitsuse poolt 31. jaanuaril j. a. kinnitatud ületunnitöö eest tasumise korra p. 2 täienduseks anda ministereumitele juhtnõu, et:

1) ületundide eest maksetakse tasu äripäewadel 150% ja pühapäewadel 200% harilikult töötajast, kus juures ületundide tasu wäljamise jagajaks wõetakse 180 töötundi kuus ja poolitud tunnid arwesse ei wõeta;

2) pikaajaliste erakorraliste tööde eest, kus töö iseloomu tõttu on tarwitatud määraliste ametnikkude tööpõude, ei wõi maksetaw ületunni tasu kuus suurem olla, kui tasujaaja kuu palk;

3) juhtumisel, kus ametnikkudele kohujeks on tehtud peale oma oiseloheste ülesannete ajutiselt veel teisi kohuseid täita, ei wõi ületunni tasu kuus tõusta üle nende ametnikkude poole kuu palga, selle kohuseid täidetaks;

4) ületunni tasu kaetakse ajutise tööjõu krediidist ja palga krediti ülejäagist ning maksetakse wälja ühes teenitud palgaga.“

Kohtuministereumi määrus Wäljandi-Pärnu rahukoju ringkonna kohtu-uurijate tööpiirkondade muutmise üle.

Moodustada Pärnu maakonna jaoks uus kohtu-uurija jaoskond, määrates uue ja seniste (1. ja 2. jaost.) tööpiirkonnad järgmiselt:

Pärnu 1. jaoskond:

Pärnu linn alewikkudega; Sindi alew; wallad: Tahturanna, Nulu (Surju), Keiu, Tammiste, Taali ja Rihnu;

Pärnu 2. jaoskond:

Wändra alewik; wallad: Are, Audru, Enge, Haltinga, Jõõpre,, Kaisma, Kaelaste, Poonga, Sauga, Seli, Suigu, Tori, Tõstamaa, Wee, Uue-Wändra, Wana-Wändra, Wilumere ja Wõlla;

Pärnu 3. jaoskond:

Kilingi-Kõmme ja Mõisaküla alewid; Abja-Paluoja ja Karsti-Nuia alewikud; wallad: Abja, Häädemeeste, Jäärja, Karsti, Kilingi, Laatre, (end. Mõisaküla), Laitlaare, Orajõe, Patti, Penuja, Põli,

Pornuse, Pöögle, Talli, Uue-Kariste, Wana-Kariste ja Woltweti.

Kohtu-urijate ajukoht Pärnu linnas.

Rahuminiisteeriumi määrus Tallinna-Haapsalu rahukogu ringkonna rahukohtunikkude tööpiirkondade muutmise üle.

Tallinna linna 2. jaoskonna rahukohtuniku tööpiirkonnast eraldada uus turg ja liita seda 8. jaoskonna rahukohtuniku tööpiirkonnaga kälge.

Eljeminiistri päewakõnega 27. märts. j. a. nr. 8.

1) Awaldud teadmiseks Wabariigi Walitjuse otsus 7. weebruari j. a.: „Anda ministeeriumitele juhtnõuandeks, et riigiteenijatele wõib käesolewa aasta jooksul puhkust anda juhtumisel, kus seadus seda teist ei korralda, neile, kes wahetpidamata riigiteenistuses olnud: 1) wähemalt aasta kuni 2 nädalani ja 2) wähemalt 2 aastat — kuni 1 kuuni, tingimistega, et asutuste jooksew töö selle all ei kannataks“.

2) Puhkusele lastmine korraldada nagu eelmiselgi aastatel juwekuudel alates 15. maij; seal kus peawalitjuse töö iseloomu tõttu wõimalik ei ole ainult juwekuudel ametnikkude ja teenijate puhkust läbi wiia, wõimaldada ametnikkudele ja teenijatele puhkusele minna kogu aasta jooksul. Jga ühikute peawalitjuse ametnikkude ja teenijate kohta puhkuse aja ja järjekorra kindlaksmääramine jääb peawalitjuse juhataja hooldeks.

3) Puuduwa tempelmaksu sissenõudmisel palwekirjade saatjatele ajutiselt maksuma panna järgmine kord: palwekirjad, mis tempelmaksuga warustamata, jääwad kuni maksu diendamiseni jelles § tähendatud tähtajani seisma, wäljaarwatud paberid, mis tähtajalised wõi millede otjüstamine nende iseloomu tõttu rutuliselt peab sündima. Faberi otjüstamise seismapanemist tempelmaksu mitte arwandi pärast teatakse ametliku postkaartiga palwekirja saatjale, ühtlast wiimast hoiatates, et maksu mittetajumise korral 7 päewa jooksul kirja kättesaamise päewast arwates, 10-ne kordne trahw peale puuduwa tempelmaksu sisse nõutakse, tempelmaksu seaduse § 14 p. 1. ja p. 5. põhjal. Kui tempelmaks tähendatud ajajooksul tasutud pole, otjüstatakse paber ära ja kirjawahetus ise wõi ära kirjad temast jaadetakse otjekoheste maksude peawalitjusele trahwimiseks. Wabatahtlikuks tempelmaksu diendamiseks paberite pealt, mis tähtajalised wõi rutulised, antakse jama korras 7 päewaline tähtaeg peale asja otjüstamise. Kui tempelmaks selle aja jooksul ära tasutud ei ole, jaadetakse kirjawahetus ehk ära kirjad otjekoheste maksude peawalitjusele trahwimiseks. See kord on sisse seatud selleks, et wabastada poliitsei ametnikka 20-margalise summade sissenõudmisest.

4) Mõnes ministeeriumi ajutuses, nii peawalitjuses, kui ka alluwates ajutustes, kipub wahet kirjawahetuse käit liiga keeruliseks ja sellepärast liiga

aeglaselt minema. Kirjad ei jaadeta tihtipeale mitte otjekohesele ajutuse kätte, kes neid täitma peab, waid alluwate korras mitme instantsi kaudu, ja peale täitmisel tagasi jällegi samal keerulisel teel. Paberite täitmisel peab itka meeles pidama, et üks peanõuetest asjaajamise juures riigiasutustes on kiire otjüstamine ja selle läbi suurim wastutulekikkus kodanikkudele. Pealegi läheb mitme wahelajutuste läbi kirjawahetuse saatmine kulukaks ja nõuab asjata tööd. Sellepärast tuleb ministeeriumis ja temale alluwates ajutustes korraldada, mille järelle paberid täitmiseks otjekohesele ajutusele, wõi isikule jaadetakse, kes neid täita wõib ja täitma peab ilma wahestantsideta, ja sealt tagasi otjekohesele, kes paberid täitmisel palus.

„Riigi Teatajate“ nr. 42—44 lisa.

Nr. 42 on awaldatud: Eesti ja Läti wahelise kuringijate wäljaandmise ja kohtuliku abiandmise lepingu kinnitamise seadus. Leping. — Eesti ja Läänurme wahelise kuritegijate wäljaandmise ja kohtuliku abiandmise lepingu kinnitamise seadus. Leping. — Põllutöökoollide õpetajate palgaseaduse muutmise seadus. — Riigikohtu seaduse § 17 muutmise seadus. — Diendus riigi 1923 a. eelarwe wigade kohta. — Määrus Luke walla oja Paju walla külge liitmise kohta. — Riigikontrolli töökorra muutmise ja täiendamise määrus. — Määrus tsiviilkojakoona Tartu jaoskonna töökorra kohta.

Nr. 43 on awaldatud: Raamatukaupluste, ajalehefontorite, kioskite, laenukaupluste ning lugemistubade awamise ja trükitoodete käsimüügi seadus. — Awalikkude ettekannete seadus. — Trükitseadus. Lifa. — Karistusmäärused trükitseaduse, awalikkude ettekannete seaduse ja raamatukaupluste ning awalikkude lugemistubade awamise seaduse rikkumise asjus. — Riigikogu liigete taju ja sõiduraha seadus. — Eesti Punase Risti seltsile mängukaartide walmistamise ainuõiguse andmise seadus. — Riigi 1923 a. kulude lisaeelarwe Nr. 1. — Üldise arweseaduse muutmise seadus. — Eesti sõjaparaanduse seltsi riiklise laenu seadus. — Raubandus-tööstusministeeriumi riigivaranduste osakonna likwideerimise seadus. — Eõja ajal kaitsewägede majapidamises tekkinud kahjude riigi kanda wõtmise seadus. — Ohuõidu seadus. — Ohu- ja jõuwanrite alalise ühenduse töökaitse seaduse maksu ja kahjutaju nõutamise korra aramääramise seadus. — Jõuwanritel reijate ja kraamineo kestwa ühenduse sisseseadmise seadus. — Kalameeste riiklise laenu seadus. — Eõjamineeriumile suurtükikõwa poliigoni ajutamiseks tarwilikkude maatükide wõõrandamise seadus. — Tsiviil kohtupidamise seaduse muutmise seadus pärandusasjus. — Ridalepa ja Agasilla küla waheliseks teeks maawõõrandamise seadus. — Puulaewade ehitamise toetamise seadus.

— Riigiasutuste paigutamise seadus. — Wõlgnewa normiivilja tajumise seadus. — Riigiteenijate ametjõitute tasujeaduse osalise muutmise ja täiendamise seadus. — Kalapüügi seadus. — Juhatuskiri weneaegsete pensionäride toetamise seaduse muutmise seaduse elluwimise kohta.

Nr. 44 on awaldatud: Riigi trükitöja põhimäärus. — Seadus mõnede muudatuste kohta ärimajussu seaduses. — Armuandmised. — Määrus Tallinna-Haapjala, Tartu-Wõru ja Wiljandi-Pärnu rahulogu ringkonna kohtu-uurijate tööpiirkondade muutmise üle. — Siendus riigi kassajutuste 1922 a. aruannete wormides ja juhatuskirjas ettetulnud wigade kohta. — Tallinna linnawolikogu otsus lõbusustmaksu wõtmise kohta. — Määrused maksude wõtmise ja jalgrataste registreerimise kohta Harju maakonnas. — Määrused jalgrataste kohta Vääne maakonnas. — Nimetused, ametisse walimised. — Teadaanded Eesti Wab. Kodakondsusest lahkunute üle. — Posti peawalitsuse teadaanded. — Lija.

Politseiülemate koosolekute

28. märtsil j. a. olid ilmunud kõik 15 politseiülemat. Koosolek kestis kella 9 h. kuni 4 p. l. Päewakorras olid juhataste ja juhtnõrde wäljatõdamine politseitähisamate tegevusmomentide jaoks.

Politsei tegewuse korraldamises eeliseiwate walimiste puhul, nimelt walimiseelsete koosolekute korral, wahetati mõtteid, kuidas politsei tegewust kiiremalt ja otsustawemalt korraldada seaduste ja määrustega kokkukõlla wiia.

Wõeti wasta juhtnõrde. politseiülematele neile alluwate asutuste rewideerimise üle ja esiletulnud wäärnähutuste korraldamise jaoks. Tunnistati iseäraliselt tarwilikuks hoolikamat ja jägedamat politseiasutuste rewideerimist politseiülemate poolt.

Pikemaid läbirääkimisi kutsus esile politsei tegewuse küsimus tulekahjude juhtumistel. Politseiülematele anti selleks peawalitsuse poolt juba warem wäljatõttatud juhtnõrde.

Ametipuhkuse asjus otsustati politseiametnikke jada ühtlasele alusele riigiteenijatega, nimelt wõimaldada puhkust neile, kes wähemalt aasta teeninud, kaks nädalat, ja neile, kes wähemalt kaks aastat teeninud, üks kuu. Puhkuse andmist tuleks nii korraldada, et teenistuse huwid selle all ei kannataks.

Aruannete etteandmisel kohtadel ilmus koosolekule sseminister hra Einbund, et isiklikult politseiülemate aruannetega tutvuneda. Kõrku wõttes näis kohtadel politsei teenistuse alal kõik korras olewat. Raebtuji teenistuse juhtes ette ei toodud.

Kõrgemate politsei ametnikkude kurjused.

Kurjused algasid 13. weebnariil ja lõppesid 27. märtsil. Kurjustest wõtsid osa: 1 politsei ülema abi, 31 jst. ülemat, 10 kriminaal ametnikku ja 10 waba-kuulajat. Jaoskonna ülematest lõpetasid kurjused kõik rahuloldawalt, peale kahe, keda komisjon teadmis-tes nõrgaks tunnistas. Wabakuulajatest lõpetasid kurjused rahuloldawalt ainult kolm isikut.

Küsimused ja kostmised.

Nr. 2123. T. R. Küsimused. 1. Kuriteos, ehk isikutunnistufeta elamises süüdistataw isik saab wahi alla wõetud tarwiduse järele tapiga edasisaاتمیسفکس. — Tähendatud isikult arawõetud raha ja asjad tulewad temale järele saata. Kas wõib järelesaاتمیسفکس süüdistada selle isiku arwel, postikulufid saadetawast rahast maha arwates, iseäranis siis, kui see isik kohtulikult õigeks mõistetakse?

2. Krim. kp. f. § 257 põhjal wahi alla

wõetud isikutest tuleb profuratuurile teatada. Kui aga isik saab kohtu ehk teise politseiasutuse nõudmisel wahi alla wõetud tapi korras edasisaاتمیسفکس, siis ühed teatawad sellest ka profuratuurile, aga teised mitte. Kas on wiimasel juhtumisel teadaandmine sunduslik?

Wastused. 1. Krim. kp. f. § 977 põhjal tulewad ülalnimetatud kulud kas süüdlaseks mõistetul ehk riigil kanda.

2. Ei ole.

Mitmesugust.

Seksuaalsetest teguritest kriminalistikas.

Kriminaal-kommissar Hans Salaw, Berliinis.

Nõnda kui seksuaalelu kahtlemata suurel määral mõjub inimese mõtlemise ja tegewuse peale, siis on ka kindel, et seksuaalsus enamiste raskemate ku-

ritegude juures tähtsat osa etendab. Juba suurlinna kuritegewuse statistika pealiskaudsel ülewaatlusel puutub silma, et kaaluwam osa kuritegudest on

wastupanemata seksuaalsel loomusunnil korda saadetakud. Vähemad olulised tingimused ja vahetorrad, mis huffamõistetud kuritegija wastutuswõimaluse otjustamise juures tarwilikut, on tihti eratoraliselt mitmekesised ja keerulised.

Isëranis tüüpiline wahetord, mis seksuaalse põhialuse seadluste uurimisel tihti ette tuleb ja millele juurt tähendust tuleb anda, on mõjuvus ühes omapärase allaandlitsusega, kus üks isik teise mõju all mõib olla.

Mõjuvuse, see tähendab waimuorjastuse juured peituvad sügawas inimese normaal hingeelus. See on eksitus, kui meie eitame, et kõik meie otsused ilma wälise mõjuga ja täiesti iseseiswalt on loetu seatud. Meie ripume tihti ära autoriteedist, moest, meid ümbritsewast ringkonnast jne., nii et meie milgil kombel ei talita üksnes ja ainult oma iseloomu järele. Misjuguiseid waimuorjastuse lojustusi mood enesega kaasa toob, olgu näituseks siin kohal tähendatud, et peale prantsuse rewolutsiooni sai üldise mõistustuluse järele häbitunde peale waadatud, kui rumaluse peale, ja selle tõttu armastatud jeltõnna daamid Champs Elysees üsna õhutele loorisje ehk üldse mitte rietatult jalutada.

Samajugune mõju kui moodil, on ka inimesel inimese peale. Ka siin lasseb üks olewus üht osa oma mõtetõõst teist tarwitada. Waimuorjastuse edememisel aitab kaasa weel see asjaolu, et elu probleemidele wastawalt harilik igapäewa inimene tunneb igatsust ühe kindla juht järele. Wastawalt iga üksiku isiku iseloomule, on see igatsus loomulikult ka mitmesugune. Need juhid ei seisa tihti nii kehaltiselt, kui ka hingeliselt tarwilisel kõrgusel, kuid on warustatud meelekindluse, liigjulguse, aktiivse tegewuse ja rohke kujutelmega. Mõjuvus tekib harilikult selle läbi, et üks inimene paistab palju suuremana, palju rohkem teguwõimulijena, kui teised, ja et tema nähtawasti ka teiste inimeste hellatawaid igatsusi täita juudab.

Isëranis kergesti waldab mõjuvuswahetord inimesi, kes jeltõnnaale wõõrad, kes minigisuguse tihti ei kuulu, nagu näit. awalikud naisterahwad ja nende poolehoidjad. Mõjuvuse tugewamaks toeks on harjumus ja kooselamine, nagu seda tihti wanade härrade ehk daamide wahetorrad on näha oma kauaaegsete teenijate wastu. Ühe inimese wahetpidamata märkustega, nii palju kui teisele tema tarwi-

lit ehk temast ära ripub, mõib teatawal wiisil „wäljafoolitamise“ teel mõjuvuswahetorda luua.

Teisets teguriks mõjuvuse juures on seksuaalus. Tema põhjened üldse isëralise seksuaaltunde jõu peal. Teatavad wahetorrad loomad isëranis kergesti mõjuvuse, nagu seda täiealise meesterahwa ja noore tütarlapse, ehk jälle wanema naisterahwa ja noore meesterahwa wahetorrad näha. Põhjuseid selleks mõiks anda noorema ebamäärane tänutunne wanemale, kes teda täiesti uude seksuaalelu õhkonnda wiinud. Samuti on tänu ka elatanud inimese mõjuvuswahetorras noorema wastu. Elatanud inimene teab, et temal õieti mingisugust nõudlikkust armastuse peale ei wõi olla ja tunneb ennast õnnelikuna, kui noor inimene selle peale waatamata oma poolehoidu kingib. Seksuaalne mõjuvus edeneb weel ühise perwersiooni läbi. Moraalsete tõkete purustamijeks, mis iseenest ühe isëralise kindla mõjuvuse wahetorra peale põhjendatud, astub siin weel ühine saladus ja mingisugune ärahoidmata lahtitõõmine oma senijest eluringkonnast. Patoloogilised satuwad tihti mõjuvuswahetorda, samuti ka nõrgameelsed, patoloogiliselt tahtewõimetud, naiselikud mehed, unistajad ja wiimaks problemaatilised loomused, kes eluga hakkama ei saa. Pärjelt waimuhaigetel on mõjuvuste hulgas harwa leida, wälja arwatud senil demendib.

Puht sugulise mõjuvuse tõstasjad kãsitawad esimeses jones kriminaal-psühholoogilisi huwisiid. Kui meelte mõju all olewina liig wõimukas ja moraalne wastupanetu jõud juba algusest nõrk, siis mõib naine, selle meelewalda mees armukadeduse läbi sattunud, teda kõige suurematele kuritegudele awatleida. Praeguste asjaolude juures ei ole küllalt wastuwõetaw, et lohtunikkude ja wanutatud meeste juures mõjuvus küllaldasid tähelpanu ei leia, weel wähem, kui neil see kalduwus karistatawatele tegewustele haiglastest olekust ei olene. Ühtlast tuleks tähelpanu selle peale juhtida, kas on weel olemas wastuwõtlikkust moraalise wastmottiwile, wõi puudub see täiesti, mis hingelise tasakaalu peale teatawat takistust awaldab. Kõhilemata on jarnastel juhtumistel milgil wiisil omandud nõrkused esile kutsutud, millised wastutamise wõimaluse peale mõju awaldawad. Mitte wähestel kuritegude juhtumistel mõiks hoowandjat otõida jarnastest wahetorrad, tuleks siiski wastawa asja harutamisel mõjuvust järellaalumise alla wõtta, nagu süüteo juures karistuse pehmendus tähelpanu leiab.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: G. Maddison.

Tegelik toimetaja: R. Rogermann.

Kuulutused.

Tunnustakse maksusetaks järgmised isikutunnistused:

Soltsmann, Jaan Augusti p., w. a. Wana-Kariste wallawal. 17. 9. 20 a. nr. 631.
Tõhw, Aleksander Jaani p., w. a. Wana-Wändra wallawal. 1. 12. 19 a. nr. 2348.
Jensen, Juuli Karli t., w. a. Uue-Wändra wallawal. 24. 1. 20 a. nr. 145.
Pusik, Harald Aleksandri p., w. a. Tartu l. pol. 1 jsk. 28. 11. 19 a. nr. 1448.
Gelb, Ber Wulfi p., w. a. Tartu l. pol. jsk. 4. 6. 21 a. nr. 10699.
Willmann, Erhard Oswaldi p., w. a. Tartu l. pol. 1 jsk. 8. 12. 19 a. nr. 3252.
Klask, Weera Wilhelmine Arweti t., w. a. Tartu l. pol. 1 jsk. 12. 5. 22 a. nr. 11687.
Kuusmann, Woldemar Johani p., w. a. Tartu l. pol. 1 jsk. 8. 10. 20. a. nr. 9518.
Just, Emilie Rosalie Karli t., w. a. Tartu l. pol. 2 jsk. 13. 12. 19 a. nr. 5274.
Meos, Marie Anette Mihkli t., w. a. Tartu l. pol. 2 jsk. 20. 11. 19 a. nr. 7656.
Rand, Meeta Jaagu t., w. a. Tarwastu wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 287.
Jukka, Hilba Johani t., w. a. Ropka wallawal. 31. 1. 20 a. nr. 323
Riisu, Anna Marguse t., w. a. Põlki wallawal. 22. 3. 20 a. nr. 630.
Riis, Rudolf Theodori p., w. a. Maidla wallawal. 19. 6. 22 a. nr. 965. (5728)
Juhrmann, Johann Jaani p., w. a. Tall. l. pol. 2. jsk. nr. 2773. (12328)
Pumi, Rosalie Gustawi t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 3924. (12329)
Klaarmann, Arwed Friedrichi p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 12178. ((12330)
Otsa, Jaan Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. nr. 1086. (12331)
Beisig, Karl Jaani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 3. 4. 20 a. nr. 12754. (12332)
Ambrosen, Gulda Samueli t., w. a. Naisaare wallawal. 20. 1. 20 a. nr. 27. (10571)
Etton, Otto Johani p., w. a. Kirna wallawal. 5. 5. 20 a. nr. 332. (10572)
Wittra, Karl Augusti p., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 29. 3. 20 a. nr. 9410. (10573)
Awik, Wassilj Aleksei p., w. a. Maast wallawal. 9. 9. 21 a. nr. 329. (10574)
Elwest, Johanna Jaani t., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 2. 12. 19 a. nr. 1466. (10575)
Mets, Kristtine Joosepi t., w. a. Tall. l. pol. 1. jsk. 24. 5. 22 a. nr. 12870-a. (10576)
Jher, Paul. (9946)

Metsamärt, Olga Peedi t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 7. 12. 19 a. nr. 2487. (10387)
Meister, Hans Jaani p., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 28. 10. 21 a. nr. 8011. (10388)
Wafar, Keet Jüri t., w. a. Wiljandi l. pol. jsk. 1919 a. (10389)
Sulg, August Tooma p., w. a. Sürgavere wallawal. 27. 9. 21 a. nr. 872. (10390)
Puurmeister, Hans Jaani p. (10520)
Prudnikow, Feodor Kirilli p. nr. 96. (10521)
Tammer, Helene Gustawi t. (10524)
Wälja, Johannes, nr. 199. (10689)
Peetso, Aleksander, nr. 378. (10690)
Babin, Jwan, nr. 1887. (10691)
Murow, Peeter, nr. 356. (10692)
Tihomirow, Dimitri, nr. 463. (10693)
Semjonow, Ilja, nr. 322. (10694)
Brofan, Aleksander Joosepi p., w. a. Narwa l. pol. ülema p. 14. 12. 19 a. nr. 14987. (11324)
Berg, Berta Juliuze t., w. a. Wao wallawal. 16. 2. 20 a. nr. 729. (11325)
Krusamägi, Ulide Juhani t., w. a. Salla wallawal. 20. 12. 19 a. nr. 287. (11326)
Laur, Anna Hindrefu t., w. a. Salla wallawal. 29. 5. 21. nr. 1069. (11327)
Wilberg, Willem Juhani p., w. a. Salla wallawal. 20. 4. 21 a. nr. 1005. (11328)
Lehter, Mart Jüri p., w. a. Salla wallawal. 30. 12. 19 a. nr. 702. (11329)
Laur, Pääro Gustawi p., w. a. Awanduse wallawal. 8. 12. 19 a. nr. 84. (11331)
Steinberg, Johannes Willemi p., w. a. Awanduse wallawal. 7. 12. 19 a. nr. 70. (11332)
Sinder, Elfriede Mihkli t., w. a. Põrkunt wallawal. 28. 10. 21 a. nr. 1393. (11333)
Tichernowitskaja, Aleksandra, w. a. Märjamaa wallawal. 15. 11. 21 a. nr. 1226. (11462)
Stifemann, Rudolf, w. a. Saimre wallawal. nr. 514. (11463)
Rebasow, Udo, w. a. Wigala wallawal. nr. 178. (11466)
Puurberg, Hindret, w. a. Märjamaa wallawal. 12. 1. 20 a. nr. 601. (11464)
Haam, Jaan, w. a. Märjamaa wallawal. nr. 942. (11467)
Kasf, Madis, w. a. Watna wallawal. nr. 3. (11465)
Koltz, Jaan Juhani p., w. a. Saksi wallawal. 10. 4. 22 a. nr. 819. (11511)

Karu, Eduard Riisu p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 28. 1. 22 a. nr. 18831. (12333)
 Keeringson, Thea Karli t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 1. 12. 19 a. nr. 2445. (12334)
 Dobre, Marta Peetri t., w. a. Tartu l. pol. 2 jsk. 29. 11. 19 a. nr. 2094. (12335)
 Pöder, Miina Louise t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 30. 12. 19 a. nr. 8701. (12336)
 Riitow, Helene Jaani t., w. a. Kriidneri wallawal. 15. 4. 21 a. nr. 568. (12337)
 Erwart, Arnold Mardi p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 13. 10. 21 a. nr. 18198. (12338)
 Lindeberg, Amanda Jakobi t., w. a. Tartu l. pol. 3. jsk. 26. 11. 19 a. nr. 1083. (12339)
 Baart, August Piisa p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 3. 1. 20 a. nr. 9134. (12340)
 Suft, Alma Mihkli t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 31. 12. 19 a. nr. 8948. (12341)

Plado, Antonie Karli t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 21. 11. 19 a. nr. 654. (12342)
 Suft, Leonhard Hendriku p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 21. 7. 22 a. nr. 19575. (12343)
 Sörtz, Rudolf Theodori p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 13. 11. 20 a. nr. 15931. (12344)
 Malin, Wilhelmine Jüri t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 25. 4. 21 a. nr. 17235. (12345)
 Kunde, Oskar Daweti p., w. a. Haaslawa wallawal. 29. 4. 20 a. nr. 571. (12346)
 Tomason, Bertha Johani t., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 10. 1. 20 a. nr. 10626. (12347)
 Uuist, Johannes Daweti p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 30. 12. 19 a. nr. 8912. (12348)
 Erdmann, Jaan Johani p., w. a. Tartu l. pol. 2. jsk. 18. 10. 21 a. nr. 18242. (14151)
 Kauf, Eugenie Jaani t., w. a. Tall. l. pol. 3. jsk. 27. 11. 19 a. nr. 766. (14152)

Tallinna linna politsei ostab suusõnalisel vähempakkumisel 1500 puuda heinu.

Pakkumine 15. aprillil s. a. kell 11 e. l. Tallinna linna politsei walitsuses, Aia tän. nr. 12. Kindlustuseks tuleb osawõtjall enne pakkumist 25.000 m. tagatiseks sisse maksta. Lähemaid tingimisi ja teateid saab politseiülema abilt iga äripäew k. 11—12.

Tallinna linna politsei ostab suusõnalisel vähempakkumisel 1500 puuda kaeru.

Pakkumine 16. aprillil s. a. kell 11 e. l. Tallinna linna politsei walitsuses, Aia tän. nr. 12. Kindlustuseks tuleb osawõtjail enne pakkumist 25.000 m. tagatiseks sisse maksta. Lähemaid tingimisi ja teateid saab politseiülema abilt iga äripäew k. 11—12.

K U U L U T U S.

27. aprillil s. a. kell 12 päewa saab August Kirkmann'i üleskirjutatud meesterahwa **jalgratas**, väärtus 3000 mrk., **enampakkumise teel** Wana-Wändra wallamajas tema isikumaksu wõla tasuks ära müüdüd.

Pärnu maak. polit. III jaosk. ülema k. t. H. Wäljaots.

Shokolaad

„Trilby“

A.-S. „Renommée“

Wabrik — Wolta tän. nr. 3

Kontor — Wana Wiru tän. nr. 13
 Kõnetraat 16-72, Tallinn

Politsei kordnikkude algkursus

algab 9. aprillil s. a. kell 9 hommikul
 Tallinna linna politsei ratsa reserwis,
 Polgu tänaw nr. 7.

Osa wõtta soowijatel selleks ajaks nime-
 tatud kohta ilmuda ja kirjalikud soowiwal-
 dused ära anda sealsamas.

Politseiülem: Saar.

Kuulutus.

Tartu maakonna politsei 3. jaoskonna ülem kuulab sellega, et 11. aprillil 1923 a. kell 10 e. l. saab Elwa alewis, Mitti majas, Jaan Mitti päralt olew **sõiduwaner**, mis 8500 marga peale on hinnatud, enampakkumise teel otsekohe wäljamaksetawa raha eest ära müüdüd Aleksander Pöderi wõla tasuks 7225 mrk. suuruses, peale selle 0/0% ja kulud. Müüdaw warandus on oksjoni päewal sealsamas näha.

Elwas. 31. märtsil 1923 a.

Nõ 1812

Tartu maak. politsei 3 jaoskonna ülem:

S a r a p.

Hiigla walik maiustusi

ennenägemata mitmekesiduses

Kõiksugu
koloniaalkaupu
soowitab
Kaubamaja W. DEMIN

Wiru tänaw 1.

E. GÜNTHER.

Kuninga tän. nr. 8.

Maaldri wärwid ja kõiksugu
muud tarbeai-
ned sellel alal,

riide wärwid, tislari
tarbed, keemia-, kos-
meetika-, ja tualet-
kaubad, lõhnaseebid,
-weed ja -õlid, mine-
raal-, taime- ja määre-
õlid, kõiksugu würtsid,
kummi kaubad,

kõik muud majapidamisse puu-
tuwad ained.

::: Bensiin — Petroleum. :::

14221

Tallinna politsei spordi ringi

asutamise

koosolek

peetakse 7. aprillil s. a.
kell 6 õhtul Tallinna linna
politsei walitsuse ruumides,
Aia tän. 12, ära.

Palutakse kõiki asjast huwita-
tud politsei ametis olljaid il-
muda. Liikmete wastuwõtmine
sealsamas enne koosoleku al-
gust.

A s u t a j a d.

« A K V A »

alkoholita likööri

ekstraktid.

Limonad

„SIDRONI SOODA“

wõistluseta.

TALLINN, WAIMU TÄN. NR. 1.
KÖNETR. 6-19.

B. Rubanowitsch

Harju t. 22-24. Kõnetr. 9-55.

Soowitab /

suures wäljawalikus:

Naisterahwa plüüs ja riidest palituid, ka
meesterahwastele ilusaid kewade pali-
tuid. Suures wäljawalikus manufaktuur
pudukaupa ja koetud asju. — Hinnad
möödukad.

Põllu-, aia-, juur-
wilja ja lille

seemneid,

aiatööriistu ja mesindus-
tarbenõusid

wäiksel ja suurel arwul soowitab

Eesti Seemnewilja Ühisus.

Pealadu: Tallinn, „Estonia“ teatri-
maja. Kõnetr. 8—60. Telegr. aadr.:
„Seeme Tallinn“.

Osakonnad ja esitajad igas suuremas
kodumaa linnas. Hinnakirjad maksuta.

KAUBAMAJA
«MARS»

Kõnetraat 8-53.

TLLINNAS, Harju t. 23.

Elektrotehnika tarbeasjad.
Elektrilambid, mootorid,
dünamod, igasug. elektri-
aparaadid. Klaasnõud en-
gros. Majapidamise tarbe-
asjad. Ehitusmaterjaalid.

4222

Kaubamaja

J. Puhk & Pojad

Tallinn, Pikk tän. nr. 55.

Telegrammid: Puhk-Tallinn.

Telefon: 15-84.

Ameerika nisupüül, suhkur, rukkijahu,
heeringad, sool, seebikiwi jne. jne. jne.

- - - Müüakse ainult jällemüjatele. - - -

6125₄

TULEKUSTUTUSE APARAADID

„MINIMAX”

üle 2 miljoni aparaadi tarwitusel, 68.000 tulekahju „Mini-
max“iga kustutatud, üle 122 inimese tulehädast päästetud

Ainuesitus:

INGLIS-EESTI IMPORT Ko. A.-s.,

Tallinn, Wana-Wiru tän. 12.

Telegr. aadr.: Angloest.
Kõnetr. 3-55.

14203

EESTI-WENE PANK

Tallinnas, Wana Posti t. 6.

Telegr. aadr.: „Estrusspank“. Kõnetr. 19-79.

Põhikapitaal Mrk. 25.000.000.—

Toimetab kõiksugu panga operat-
— sioone sise- ja väljamaal. —

Raud,

teras,

plekk,

naelad,

igasugustes käidawates sortides mõõdukate hindadega ladus ja
kaupluses puuda ja waguni wiisi saadawal. Igasugused

rauast,

terasest ja

malmist

majapidamise tarbeasjad saadawal õiglase hinna eest.

A/S. „Silva“.

R. Wolf'i lokomobiilid seiswad, weetawad ja isesõitjad 3—800 PS
patent küllastud ja ülekuumendatud auruga
kõiksugu tööstuse ja põllumajanduse otstarbeks.

R. Wolf'i rehepeksumasina 3—20 PS 4- ja 5-kordse tuulepuhas-
tusega on meie maa nõuetele was-
tawalt ehitatud, sellepärast nõuawad neid praegusel ajal kõik põllume-
hed ja töösturid.

Weipert'i gõõpliga rehepeksumasina on põllumeeste poolt väga otsitud.

Heilingenbeil'i sahad on ainsad, milledega meie suur- kui ka wälke-
põllupidajad rahul on.

Massey-Harris originaal „Hawa“ süsteem Deering wilja- ja
Ameerika ja heinaniidumasina on ker-
ged ja wastupidawad.

DWF kuulilaagrid ja teraskuulid.

Alaline suur ladu: raua, terases, plekkides, katuse- ja seinapappides, katusetõrwa,
põllutöö ja teistes masinates, ehitusmaterjaalides, kõiksugu teras- ja rauakaupades,
käsitööriistades, masinarihmades, määrdeõlides jne. Sahaterad, naelad ja wankri-
assid walmistatakse omas wabrikus.

Kaupmeestele kõige kasulikum sisseostukoht.

A.-S. W. SCHNEIDER & Ko.,

Tallinnas, Wiruwärawa pulestee nr. 19.

14201

Eesti Mehaaniline Puufööstuse Aktsiaselts

A. M. LUTHER

TALLINNAS

**Walmistab: m õ õ b l i t, wineer-kartonge,
-kohwrid, -kooliranitsaid, -aktimappe,
-käsitrumlid, -toolipõhju, -platesid, -labidaid jne.**

Muugikohad: Tallinnas: Wana Posti tänav nr. 9.
Tartus: E. W. Jürgens'i juures, Wana tänav nr. 17.
Walgas: P. Saretok'i juures, Moskwa tänav nr. 15.
Petseris: E. Nassar'i juures, Kaubareas. Wiljandis: R. Ei-
telberg'i juures. Wõrus: J. Kiesler'i juures, Jüri tänav
nr. 12-b. Rakweres: Roman Jürgens'i juures. Pär-
nus: J. D. Ammende juures.

14216